

Joannis fidelitatem imitemur, gratia fideles sumus, status nostri, conditionis, ministerii officia fideliter impleamus. Lucernæ sumus ardentes & lucentes. *Est enim tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; ardere, & lucere, perfectum.* Joannis ardorem triplicem imitemur. *Ardens enim erat in seipso vehementi austeritate conversationis: erga Christum intimo quodam & pleno fervore devotionis: erga peccantes proximis constanti libera increpationis.* Ardebat sibi Joannes, nobis autem lucebat. Gaudeamus in fervore ejus ad imitationem; & gaudeamus in lumine, non tamen ibi manentes, sed ut in lumine ejus videamus lumen. S. Joannis penitentia sit nobis incentivum fervoris, & humilitatis.

S. Bernard.
Serm. in Ma-
tæi S. Joani.
Hagt.

IN FESTO S. PETRI PRINCIPIS
APOSTOLORUM.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: de torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Psal. cix. 6. & 7.

1. Cor. 1. 27.

DEus qui infirma mundi elegit ut confunderet fortia, & quæ stulta sunt mundi, ut confunderet sapientes, & ignobilia mundi & contempnibilia, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ejus, ignobiles, rudis, pauperes piscatores elegit, ut novum Ecclesiæ suæ Imperium fundarent, ac per orbem universum propagarent: ut debellarent nominis sui ac Filii sui inimicos sine ullo armorum apparatu, sine ullis copiis, sine opibus, sine ullo humano præsidio: Illisque à Christo Jesu Filio dilectionis suæ electis ac missis per mundum universum ad prædicandum Evangelium Apostolis victoriam præstitit, triumphos decrevit, gloriam contu-

lit immortalẽ, celebritatem nominis ac reverentiam tantam, ut ad memorias Piscatorum jam ipsi procident Imperatores. Verè mirabilis Deus in omnibus Apostolis suus: Verumtamen in S. Petro admirabilior, cui dona contulit ampliora. Primus ille in donis, major imperio, Senatus Apostolici Princeps ac vertex, Ecclesiæ visibile caput, ac fundamentum, crepido fidei, Christi Jesu in terris Vicarius, cœli Janitor, omnium Christi ovium agnorumque Pastor, unitatis Ecclesiasticæ centrum & custos, Nationum Judex.

1. S. Petrus primatus dignitatem supra cæteros Apostolos & universos Christi Fideles, seu regimen Ecclesiæ universæ, promeritus est excellentiæ Fidei & fervore caritatis. *Judicabit in nationibus.* 2. S. Petrus Dei & Filii ejus inimicos debellavit, ejusque imperio subjecit prædicationis suæ & miraculorum virtute. *Implebit ruinas.* 3. S. Petrus præcipuam gloriam, reverentiam, cultumque in Ecclesia consecutus est ob labores pro Ecclesia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.*

1. S. Petrus fide sua promeritus est primatum & principatum Ecclesiæ. Non alibi quarimus impræsentiarum Catholicæ hujus dogmatis probationem, quam in hodiernæ Solemnitatis Evangelio. *Veni Jesus in partes Casareæ Philippi, & interrogabat Discipulos suos: Quem dicunt homines esse Filium hominis? At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Vos vero, inquit Jesus, quem me esse dicitis? Respondens Petrus dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi.* Christi Jesu Divinitatem primus omnium agnoscit & confiteatur. Dixerant quidem qui in navi erant cum Jesu, sedaram ab illo tempestatem videntes: *Verè Dei Filius es. Dixerat Nathanaël, Rabbi, tu es Filius Dei, tu es Rex Israël.* At Filium Dei professi non erant ut Petrus,

Matth. 16. 13.
&c.

Joann. Chry-
stos. 11. in
Matth.

Nondum plene illuminati, Jesum unum e multis esse opinabantur, iustitia quidem ac sanctitate eximium, Deo inprimis acceptum, non tamen Deum verum ex Dei substantia genitum, Patri in omnibus similem, æqualem, cœternum. Petrus verò Filius Dei verum, proprium, unigenitum, consubstantialem aeterno Patri confitebatur ac predicat: Non eo modo ac eo sensu quo Elias, Jeremias, Propheta ceteri, Joannes Baptista, ceterique eximia sanctitatis homines filii Dei appellati potuerunt: Qua ratione ut Jesus Dei Filius agnosceretur, singulari Patris cœlestis revelatione opus non fuisset. Sic de Christo vulgus hominum loquebatur, sanctitatem, doctrinam, & miracula illius suspiciens. *Quem dicunt homines esse Filium hominis?* Melius, verius, sublimius sensit ac locutus est Petrus. *Ut non loquatur os meum opera hominum, Christum Deum pariter & hominem confessus est. Tu es Christus Filius Dei vivi.* Confessio ista hæretes omnes Christi Jesu Divinitatem, & Incarnationis Mysterium oppugnantem evertit, Cerinthi, Ebionis, Pauli Samaritani, Arii, Eunomii, Photini, Bonosi, Nestorii, Eutycheis. *Tu es Christus Filius Dei vivi?* Hoc est: Tu qui verè Filius hominis, idem verè es Filius Dei vivi. Tu verus in Deitate, verus in carne, & salva geminæ proprietate naturæ utrimque unus. Petrus locutus est ut homo, & ex carnis infimitate, cum Christum Jesum à passione & morte subeunda deterrere voluit: Humano & carnali affectu locutus est: ideo severè à Domino reprehensus & Satananas appellatus, Verum cum Christum Filium Dei vivi confitebatur, beatus appellatur. Hæc enim dixit non humano sensu aut affectu, ut amico, præceptoris ac domino gratificaretur, sed ex Patris cœlestis revelatione, *Beatus es, Simon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est.* Confessionis tam egregiæ merces, Apostolici Collegii Principatus, & regendæ Ecclesiæ universæ demandata à Christo Jesu

Psal. 116. 4.

S. Ambros.
De Internat.
Dom. Sacram.
cap. 4.

S. Leo Epist.
lib. 19.

S. August. in
Psal. 116.

Matth. 16. 17.

Provincia. *Etego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam: & tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cœlis, S. Petri fides, Ecclesiæ fundamentum est: & super ipsum merito fidei fundata & ædificata est à Christo Ecclesia. Apostolica dignitatis beatissimo Apostolo Petro primatum fidei (sua remuneratione commisit, universalem Ecclesiam in fundamenti ipsius soliditate constitutus. Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. O dignitatem incomparabilem! De toto mundo Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctis que Ecclesiæ Patribus præponatur: Ut quævis in populo Dei multi Sacerdotes sint, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus. Magnus huic viro consortium potentie sue tribuit divina dignatio: & si quid cum eo commune ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit quidquid aliis non negavit. Etego dico tibi: Hoc est, sicut Pater meus tibi manifestavit divinitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam. Quia tu es Petrus, id est, cum ego sim inviolabilis Petrus, ego lapis angularis qui facio utraque unum: ego fundamentum præter quod nemo potest aliud ponere: tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut que mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communis. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Super hanc fortitudinem æternam extruam Templum: & Ecclesiæ meæ celo inferenda sublimitas, in hujus fidei firmitate consurget.*

Et tibi dabo claves Regni cœlorum, &c. Supremam Ecclesiæ regendæ potestatem. In typum Primatus ipsi uni datum est ambulare super aquas instar Domini, ut

S. Leo Epist. 9.

Idem Serm. 9.
in anni vers.
die Assumpt.
tionis sue.

Ephes. 14. &
16.

cc
cc
cc

S. Bernard.
lib. 7. De
Considerat.

636 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

significaretur Petrum unicum esse Christi Vicarium, qui non uni populo, sed cunctis praeesse deberet. Nam *Aqua, populi*. Alias ceteris Discipulis in navicula venientibus ad Dominum qui in littore expectabat, Petrus se misit in mare, & natando venit. Scilicet *Non navem unam, ut ceteri quisque suam, sed seculum ipsum suscepit gubernandum. Mare enim seculum est, na- ves Ecclesiae.*

Non solum fidei, sed amoris ferventioris merces fuit Apostolo Petro collatus à Christo Domino Apostolici Collegii & Ecclesiae Principatus. Jesus post Resurrectionem suam tertio se Discipulis conspicuum praebens, dixit Petro: *Simon Joannis, diligis me plus his?* Respondit Petrus: *Etiam, Domine, tu scis quia amo te.* Dixit ei Jesus: *Pasce agnos meos.* Ait iterum Jesus: *Simon Joannes, diligis me?* Respondit Petrus: *Etiam Domine, tu scis quia amo te.* Dixit ei Jesus: *Pasce oves meas.* Tertio interrogatur, *Ut ter confitetur amor, quod ter negaverat timor.* Non aliud quam, *Amas?* interrogatur: Non aliud quam, *Amo,* responderetur. Et respondenti statim passionem Dominus praenuntiat. Magis idoneo Pastori dubio ptocol commendat oves pretiosas, non auto, non argento, sed sanguine suo eruptas. Si Dominus homo commendaret servo suo oves suas, cogitaret certe utrum peculium servi illius idoneum esset pretium ovium suarum, & diceret: Si perdidit, si dissipaverit, si consumpserit, habet unde reddat. Commendaret ergo servo idoneo oves suas, & servi facultates in pecunia quaereret, pro ovibus quas pecunia comparavit. Nunc verò Dominus Jesus Christus, quia servo commendat oves quas sanguine comparavit, idoneitatem servi in passione sanguinis quarit. Tanquam diceret: *Pasce oves meas. Quas oves? Quas*

Apostol. 17. 31.
Joan. 21.

Joan. 21. 17.
17. 26. 27.

S. Augusti.
Serm. 286.
Alia de Di.
versis 106.

INFESTO S. PETRI PRING. A. P. 637

emi sanguine meo. Mortuus sum pro eis. Amas me? Morere pro eis. Igitur Hoc pertinet ad pasceñas oves Domini, ut non recusetur mors pro ovibus Domini. Pastor servus hominis pecuniam redderet pro consumptis ovibus: Petrus sanguinem reddidit pro ovibus conservatis. Omnibus Ecclesiae Pastoribus Petri forma praenonitur. Dominicus ovibus pasceñas idoneus non est, qui pro ipsis mori non potest, aut effectum, aut affectum. Quid est aliud, Diligis me? Pasce oves meas: quam si diceretur, Si me diligis, non te pascere cogita: Sed oves meas sicut meas pasce, non sicut tuas; gloriam meam in eis quaere, non tuam; dominium meum, non tuum; lucra mea, non tua, ne sis ex eis de quibus dictum est, Erunt homines seipso amantes, &c.

2. Tim. 3. 2.

S. Petri Primatus reverendus & colendus, imitanda confessio & amor. Christum Jesum Filium Dei vivi non verbis solum confiteamur, sed operibus. Nam & *Damones credant, & contremiscunt,* & illis clamantibus Jesum esse Filium Dei, silentium Dominus imposuit. Fide viva credamus ut Petrus, ne finis ex iis qui Deum & Christum Filium Dei vivi se nosse verbis consistuntur, factis autem negant. Fidem bonis operibus ostendamus. Certa merces nos manet: Erimus Ecclesiae, non caput quidem (ut Petrus) sed membra viventia, filii Dei per adoptionem, fratres & cohaeredes Christi, cum S. Petro Regni caelorum compellentes. Ne igitur embescamus Christum confiteri coram hominibus, ut nos tanquam suos agnoscat & recipiat cum Patre suo, coram Angelis suis. Sed & S. Petri ferventissimam caritatem imitemur. Christo corda nostra interroganti frequentibus amoris actibus respondeamus: *Tu scis Domine, quia amo te.* Ne nos ipsos amemus praeter Deo. Non ea quae nostra sunt quaeramus sed quae Dei. *Nescio quo enim inexplicabili modo, quisquis se ipsum, non Deum amat, non se amat: & quisquis Deum, non se ipsum amat, ipse se amat. Qui enim*

S. Augusti.
Tract. 179. in
Joannem.

non potest vivere de se, moritur usque amando se: non ergo se amat, qui ne vivat, se amat. Cum vero ille diligitur de quo vivitur, non se diligendo magis diligit, qui propterea non se diligit, ut eum diligat de quo vivit. Si Christum amamus, oves ejus, id est, pauperes ejus pascamus. Ter ait Petro *pasce*; bis, *pasce agnos*, *se-mel, pasce oves*, ut ipsorum Apostolorum & Pastorum Pastor significetur: (Hi enim ovium nomine, quæ sunt matres agnorum intelligendi sunt) & fidelium omnium ex utroque populo, Judæo & Gentili in unum ovile Christi coënitium. (Hi enim agnorum nomine repetito significantur) Vel ut incipientium, proficientium & perfectorum, ex quibus Ecclesia constat, Pastor & Rector S. Petrus agnosatur. Et nos omnes Christianos ad nostram pascendi curam pro modulo nostro pertinere intelligamus. *Unicuique enim mandavit Deus de proximo suo.* Omnes pascamus bonis exemplis, errantes verbo fraternæ instructionis & doctrinæ, peccantes verbo fraternæ correptionis, afflictos verbo consolationis. Pro fratribus nos animas ponere debere certi sumus, si Christum verè diligimus. An verò illi parati sunt ad vitam pro fratribus ponendam, qui pauperibus egentibus non erogant terrenam substantiam suam?

II. Sanctus Petrus Dei & Filii ejus Jesu Christi inimicos debellavit, ejusque imperio subiecit, prædicationis suæ & miraculorum virtute. Judæos primum, deinde Gentiles. Primus omnium post descensum Spiritus Sancti, ipsa die Pentecostes Evangelium Judæis prædicat Petrus. Jam homines capit admirabilis piscator, & uno reus jactu tria circiter millia concludit & ad Christum convertit. *Stans Petrus cum undecim levavit vocem suam, & locutus est eis: Viri Judæi, & qui habitatis Jerusalem universi, &c.* Stabant undecim Apostoli, unus Petrus loquebatur. *Petrus omnium erat os* (ait S. Joannes Chrysostomus) *sed adstant illi undecim, comprobantes suo testimonio quæ ab ipso di-*

Act. 2. 14.

Hom. 4. in Act. Apostel.

cebantur. Annunciat Judæis Jesum colendum quem crucifixum: Ut ejus jam sanguinem bibant credentes, quem fuderunt levantes. Annuntiat autem illis Domino nostro Jesu Christo, & agnoscentibus reatum suum, ut impleteretur in eis quod Propheta ante prædixerat, *Conversus sum in arumna mea, dum configitur spina: compuncti sunt.* Nihil enim mali se fecisse putaverant, nondum infixæ erat spina. *Petro autem loquente, dixerunt ei & reliquis Apostolis: Quid faciemus?* Tum Petrus: *Pœnitentiam* (inquit) *agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum & accipietis donum Spiritus Sancti.* Amor Petri infirmus fuerat & angustus, donec eum roboraret & dilataret Spiritus Sanctus. Qui posteaquam illi est abundantia gratiæ largioris infusus, sic ad perhibendum de Christo testimonium quondam ejus frigidum pectus accendit, atque illa prius trepida quæ veritatem suppefferant, ora relevavit, ut cum omnes in quos venerat Spiritus Sanctus, linguis omnium gentium loquerentur, Judæorum circumstantibus turbis, solus ad testimonium de Christo perhibendum præ cæteris promptius emicaret, ejusque interfectores de illius relecture confunderet. Si quem delectat tam suaviter sanctum tale spectaculum intueri, Actus Apostolorum legat: Ibi beatum Petrum, quem negantem doherat, stupeat prædicantem: ibi linguam illam videat ad fiduciam à diffidentia, & ad libertatem à servitute translata, tot linguas inimicorum convertere ad Christi confessionem, quarum non valendo unam ferre, verâ fuerat in negationem. Quid plura? Tantis in illo fulgor gratiæ, tanta Spiritus Sancti plenitudo apparebat, tanta de ore prædicantis pretiosissimæ veritatis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis adversarios interfectores Christi Judæos faceret pro illo paratos moti, à quibus cum illo formidabat occidi.

S. August. Serm. 111. 7.

Psal. 31. 4.

8. August. Tract. 92. in Joann.

Ab. 1. & 4.

Prædicationem confirmat miraculis. Claudum ex utero matris ad speciosam portam Templi eleemosynam petentem sanat, in nomine Jesu Christi surgere & ambulare præcipit; stupentem populum & ad porticum Salomonis concurrentem alloquitur, Jesum prædicat, verumque Messiam esse docet, injustè ab impiis interfectum, à Deo suscitatum, cujus nominis virtute tam insignè miraculum operatus est. Prophetias in Christo impletas probat, ad poenitentiam illos hortatur. Quinque millia virorum Christo nomen dederunt. A Principibus, Senatoribus & Scribis in judicium vocatus cum Apostolis reliquis, Jesum Christum intrepidè prædicat: *Principes populi, & Seniores, audite. Si nos hodie judicamur in beneficio hominis infirmi, in quo iste saluus factus est, notum sit omnibus vobis, & omni plebi Israël, quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit à mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus est à vobis adificantiis, qui factus est in caput anguli, & non est in alio aliquo salus: Nec enim aliud nomen est sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.* Petro frustra prohibent Principes Sacerdotum & Senatores ne doceat in nomine Jesu: nec minis, nec carcere, nec contumeliis & flagellis deterreri potest. Obediendum Deo magis quam hominibus contestatur. Petri prædicatione infidelitas in mentibus Judæorum, cupiditas radix vitiorum in cordibus destruitur. *Multitudinis credentium erat cor unum & anima una: nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. . . Neque quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.* Interim Petrus Ecclesiasticam Discipulinam iusta severitate sancit, Ananiam & Saphiram

ram

ram voti infractores, Spiritui Sancto mentientes, avaritiæ sacrilegæ reos, ut qui pecuniâ Deo dicatæ partem retinuisse, morte mulctat ad exemplum. *Judicabit in nationibus, implebit ruinas.* Samariam, Lyddam, Joppen, aliasque civitates, in quibus dispersi Fideles habitant, lustrat sanctus Petrus, Ducis inlrat, ut illos in fide confirmet, Christique imperium augeat. Impetrato & dato novis Samariæ Fidelibus per manus impositionem & orationem Spiritu Sancto, Simonem Magum dandi Spiritus Sancti potestatem pecuniâ emere volentem, durè corripit, ut par erat his verbis: *Pecunia tua tecum sit in perditionem: Quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri.* &c. Lyddæ Æneam paralyticum sanat, Ioppe Tabitam suscitavit; Jerosolymis omnis generis infirmos in lectulis ac grabatis expositos in plateis per quas transibat, umbra corporis sui in pristinam ac perfectam restituit sanitatem. Quo miraculo illud Salvatoris promissum impietur: *Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet.* Quid mirum si prædicatione tot ac tantis prodigiis confirmatâ Judæorum incredulitatem ac duritiam vincebat, ac tantam populi, necnon sacerdotum multitudinem Christi Jesu subjecerat imperio?

Nec verò Judæos tantum sed & Gentiles in fidei congregat unitatem. Divina visione admonitus, & Cæsarem à Cornelio Centurione accessitus, Cornelium & ejusque familiam, cognatos & amicos fide Christi Jesu imbuat, & Spiritu Sancto, dum adhuc loqueretur, super eos visibiliter effuso donatos baptizavit. Hæ Gentium primitiæ Christo Jesu à sancto Petro dicatæ & oblatae. Antiochenam exinde fundat Ecclesiam, in qua primum cognominati sunt Discipuli Christiani; dispersis in Ponto, Galatia, Bithynia, Cappadocia & Asia Judæis Christum prædicat, Romam tandem se conferret secundo Claudii Imperatoris anno, quæ civitas cum penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium servitio

Sf

Ab. 6. 20.

Ab. 7.

S. Leo Serm. 10.

bat erroribus; & magnam sibi videbatur assumpsisse
Religionem, quia nullam respuebat falsitatem. Petrus
 ad arcem Romani destinatur Imperii, ut lux veritatis,
 quæ in omnium gentium revelabatur salutem, efficacius
 se ab ipso capite per torum mundi corpus effunderet.
 Quot ibi labores Petro subeundi? Quot certamina? Quot
 errorum monstra debellanda? Quot eradicandæ super-
 stiones? Hic colluctantes Philosophiæ opiniones, hic
 dissolvendæ erant terrenæ sapientiæ vanitates, hic con-
 futandus dæmonum cultus, hic omnium sacrificiorum
 impietas destruenda, ubi diligentissima superstitione ha-
 bebatur collectum, quicquid usquam fuerat variis errori-
 bus institutum. In hac Urbe trophæum Crucis Christi S.
 Petrus erigit super idololatriæ ruinis; Simonem Magum
 falsis prodigiis & præstigiis Romanos seducentem &
 aduersus Christi nomen fidemque bellum gerentem vincit,
 ex aère quo sublimis efferebatur à familiaribus dæ-
 monibus, in terram Dei omnipotentis, virtute deturbar,
 collisibus membris interficit. *Judicabit in nationibus,*
implebit ruinas, conuassabit capita in terra multorum.

Ut Christi inimicos prædicatione nominis ejus de-
 bellatis, Ecclesiamque fundetis, vobis non est datum,
 Auditores, hac in re S. Petrum ut imitemini, si vos ad-
 hortaremur, insipientes essemus; sed hortamur ut viva-
 tis secundum Evangelium quod Petrus prædicavit, ut
 pateatis Ecclesiæ quam fundavit: ut motes vestros con-
 formetis moribus primorum Christianorum quos con-
 vertit. Nonne eodem Christi sanguine redempti estis?
 Nonne eodem Baptismo regenerati, eodem Spiritu san-
 ctificati? An aliud Evangelium cui creditis? Multitudi-
 nis credentium erat cor unum & anima una: Nunc,
 heu! inter Christianos dissensiones, discordia, invidia,
 odia pertinacia. Eorum quæ possidebat nemo aliquid
 suum esse dicebat, sed erant omnia communia, sic regna-
 bat in illis caritas. Apud vos plures aliena malis artibus,
 iniustus lucris & fraudibus acquirere & retinere non me-

Hist. Eccl. 1. 20
55. Epiphani.
Philact. Aug.
gust. de Hæres.
Theodoret.
Lib. 1. Hæres.
Fab. & alii.

tuunt. Sic vobis dominatur cupiditas. Nullus egens
 erat inter illos, quia diuitum abundantia pauperum sup-
 plebat inopiam, egere non pariebantur quos ut fratres
 diligebant. Pauperum innumera est apud nos multitu-
 do, & illos non solum egere, & esurire, sed fame pe-
 rire patimini, immisericordes & crudeles! Agrorum
 pretia vendebant, & ponebant ad pedes Apollolorum,
 diuitias contemnentes: Vos nec decimam honorum vest-
 rorum pauperibus erogare vultis, quod diuitibus præ-
 ceptum est, non merum perfectionis consilium. Quotidie
 perdurabant in Tempio & in oratione perseverabant:
 Vix Christiani Dominicis Festisque diebus Ecclesiam
 frequentant, verbum Dei fastidiunt, Sacramenta ne-
 gligunt.

III. S. Petrus præcipuam gloriam, reverentiam, cul-
 tumque in Ecclesia consecutus est, ob labores pro Ecce-
 lesia toleratos, ob passionem ac martyrium. *De torrente*
in viâ bibit, propterea exaltabit caput. Persecutiones
 sustinuit, carcerem molestiam & squalorem toleravit,
 contumelias, opprobria, flagella, varia & gravia pericu-
 la Evangelii causâ pertulit, ac demum à Nerone compre-
 hensus, & affixus cruci, martyrii coronam adeptus
 est. Verso ad terram capite ut crucifigeretur, à tortori-
 bus obtinuit, cum ut acerbis supplicium esset, tum ne
 eodem corporis habitu quo Christus crucifixus, Domi-
 no similis in morte videretur. Quam in Apostolica di-
 gnitatis apice semper exercuit humilitatem, cuius speci-
 men dederat, à Paulo inferiore suo reprehendi & emen-
 dari non agrè ferens, in morte consummavit, ad exem-
 plum Domini Jesu, qui semetipsum humiliavit usque ad
 mortem Crucis. Martyrium ipsi prædixerat Dominus,
 postquam trinam amoris professionem ab illo exegisset.
Amen, amen dico tibi, quia cum esses junior, cingebas
te, & ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, ex-
tes, & alius te cinget, & ducet quò tu
non vis. Hoc autem dicebat, significans quia morte
 S[ic] ij

Ensch.
S. Alfer.
S. Chrysost.
S. Ambros.

Joan. 11. 11.
17.

644 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

clarificaturus esset Deum. Quid significant hæc verba, *Alius te cinget, & ducet quo tu non vis?* Nonne volens crucem & mortem petulit Petrus? Volens utique, si devotionem & amorem Christi in eo spectemus: Nolens, si naturam consideremus. Natura mortem refugit. Amari mors non potest, tolerari potest. Si enim amaretur, non magna fuisset opus fortitudine & patientia Martyribus ad eam tolerandam. Ideo magni Martyres, quia quod valde durum est & amarum pro Regno cælorum fortiter subierunt & sustinuerunt. *Majorem hæc dilectionem nemo habet (inquit Christus) ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Si hoc durum non esset, quid magnum faceret caritas pro Christo delicias amans? *Propter verba labiorum tuorum, ego custodivi vias duras:* Id est, propter monita & promissa tua. Martyrum vox est. Ergo quantum ad naturæ modum & vim consuetudinis reculat mors, sed dum amatur quod erit post mortem, suscipitur quod nolumus, ut perveniatur quod volumus. Hinc Petro dixit Jesus: *Alius te cinget, & ducet quo tu non vis.* Naturam expressit, non devotionem. Hanc nostræ infirmitatis naturam in se ipse Dominus transfiguravit, cum passus ait Patri, *Pater, si fieri potest, transseat a me calix iste.* Mors nostra de pœna est. A radice hanc accepimus. Adam primus hanc peccando meruit. Inde culpam contraximus & pœnam. In nostra igitur natura, & culpa & pœna: In Jesu carne, pœna sine culpa, ut & culpa sanaretur & pœna. *Alius te cinget, & ducet quo tu non vis.* Pœna est hæc, sed per pœnam tenditur ad coronam. S. Paulus Apostolus, cujus etiam glorioso triumpho hæc dies consecrata est, contemnebat pœnam, attendens ad coronam. *Ego enim jam delibor, inquit, & tempus resolutionis meae instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiæ.* Durum est quæ transiit, sed magnum est quod transiit. Et Petrus noverat quod

S. August.
Serm. 297.
C. 27. 6.

Joan. 15. 17.

Matth. 26.
19.

1. Tom. 4. 6.

IN FESTO S. PETRI PRINC. AP. 645

tendebat: Ideo & ipse passionem plena de otione suscepit, sed toleravit, non amavit passionem. Toleravit passionem, quod sequebatur amavit: quod ibat amavit, & quæ ibat toleravit. Paulus, si fieri posset, nolisset mortem. *In gemis nimis gravati, inquit, eò quod nolumus exspoliari, sed supervehi.* O vocem naturæ, confessionem pœnæ! exclamat S. Augustinus. Sic & Petrus ductus est quod nolebat. Mori nolebat etiam senex, sed Christum sequi malebat, quam non mori. Si via lata esset, quæ sine morte Christum sequeretur, quis dubitet quod hæc arripetet, hæc eligeret? Sed non erat quæ sequi Christum quod ire volebat, nisi per viam quam pati nolebat. Non igitur crucifixus, sed crucifigendus quod nolebat ductus est S. Petrus: Nam crucifixus non quod nolebat, sed potius quod volebat. Solutus quippe à corpore volebat esse cum Christo, sed si fieri posset, præter mortis molestiam vitam concupiscebatur æternam: Ad quam molestiam nolens ductus est, sed ab ea volens eductus est: Nolens ad eam venit, sed volens eam vicit. *Molestia quantumque sit mortis, debet eam vincere vis amoris, quo amatur ille qui cum sit vita nostra, etiam mortem voluit perferre pro nobis.* Sic mortem vicit Apostolus Petrus. *De torrente in via bibit, propterea exaltabit caput.* Per illam mortis asperitatem arietibus transcurrentibus, secuta sunt oves. Arietes ovium sancti Apostoli. Aspera via mortis, spinis plena: Sed illæ spinæ Petra & Petro transeunte, petreis pedibus trita sunt. Vitam amate, Auditores, per me licet: Sic tamen vita ista amctur, ne in ejus amore peccetur. Ametur vita, sed eligatur vita. *Quis est homo qui vult vitam, diligit dies videre bonos?* Ecce merces. *Prohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolum. Declina à malo, & fac bonum.* Ecce opus quo ad mercedem pervenitur. Eligamus vitam, primò hinc bonam, post hæc æternam. Primò hinc bonam, sed nondum beatam. Bona modò agatur, cui postea beata servetur. Bona vi-

2. Cor. 5. 4.

ec S. August.
Tract. 22.
ec in Joan.

ta opus est, beata vita merces. Ordinis peruerso est velle hinc beatam. Per multas tribulationes ad regnum Dei pervenitur. De torrente tribulationis in via bibendum, ut caput exaltemus in gloria. Adversa omnia & mala constanter referenda sunt, potius quam iustitia deserat. Quam caritas amittatur. Id exemplo suo docuit S. Apostolus Petrus, quod & scriptis commendatum ad memoriam sempiternam reliquit. *Charissimi, noisite peregrinari in fervore, qui ad tentationem vobis sit, quasi novi aliquid vobis contingat: Sed communicantes Christi passionibus gaudete, ut & in revelatione glorie ejus gaudeatis exultantes. . . . Hec est gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injuste. Que enim est gloria, si peccantes sufferis? Sed si bene facientes patienter sustinetis, hac est gratia apud Deum. In hoc enim vocati estis: quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. . . . Si exprobrantini in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod est honoris, gloria & virtutis Dei, & qui est ejus Spiritus, super vos requiescet. Nemo autem vestrum patietur ut homicida aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem ut Christianus, non erubescat: glorificet autem Deum in isto nomine.*

IN FESTO S. MARIE MAGDALENÆ.

Dilexit multum. LUCA VIJ 47.

Veteris novique Testamenti Sancti, quos in Scripturis sacris commendat Spiritus Sanctus, dispari longe modo commendantur. Laudationis illorum fundamentum timor; illorum amor. Discriminis hujus radix est ipsa utriusque Testamenti differentia. Vetus nempe Testamentum lex timoris est: novum Testamentum lex amoris. *Hac brevissima & aperissima differentia duorum Testamentorum, timor & amor* (inquit

Petri 4. 11.

Et cap. 7. 19.
Et c.

*S. August.
contra Arianos
in libro 17.*

IN FESTO S. MARIE MAGDAL. 647

S. Augustinus) Timor itaque caracter erat Sanctorum veteris Testamenti. Job & Tobie elogium his verbis conceptum legimus: *Vir rectus & timens Deum.* Sancti Petri elogium in amore fundatur: *Simon, diligis me plus his?* Prophetæ timorem prædicant, Apostoli caritatem. Illa plenitudo est Legis scriptæ: quæ data est hominibus *in pœna timoris*: Hæc plenitudo Legis Evangelicæ, quæ data est in plenitudine amoris. Quid mirum igitur si Christus Mariæ Magdalene elogium his verbis complexus est, *Dilexit multum?*

Totus homo ad cor reduci potest: *Abseonditus cordis homo*: cor totum ad amorem revocari. Omnes enim cordis affectus variæ sunt amoris ad objectum amatum habitudines. *Amor inhiens habere quod amat, cupiditas est*: id autem habens eoque fruens, lætitia: fugiens quod ei adversatur, timor est: idque si accideris sentiens, tristitia est (ait S. Augustinus) Quod de animi affectionibus hic ait, de virtutibus alibi docet. *Virtus* (inquit) *est caritas, quæ id quod diligendum est diligitur.* Et alibi: *Nihil omnino esse virtutem affirmaverim, nisi summum amorem Dei.* Namque illud quod quadrupartita dicitur virtus, ex ipsius amoris vario quodam affectu dicitur. . . . *Ut Temperantia sit amor integrum se præbens ei quod amatur: Fortitudo, amor facile tolerans omnia propter quod amatur: Justitia, amor soli amato serviens, & propterea recte dominans: Prudentia, amor ea quibus adjuvatur, ab eis quibus impeditur, sagaciter seligens.* Summa Religionis, amor Dei est. *Hæc vera Religio, hæc recta pietas, hæc tantum Deo debita servitius. . . . Non colitur ille nisi amando.* Denique *Recta voluntas est bonus amor, & voluntas perverfa malus amor.* Magdalena igitur peccatrix fuit in civitate, quia *Dilexit.* Magdalena sancta est, quia *Dilexit.* Amoris inordinatio, quæ scipsum mundum, peccatumque suum dilexit, ipsam coram Deo & hominibus peccatricem fecit. Ordo & elevatio amo-

*S. August. in
Epist. 20.*

*S. August.
lib. 14. de Ci-
vitate Dei c. 7.*

Epist. 167.

*idem lib. De
Moribus Ec-
clesiæ, Capitul. c.
15.*

*Lib. 10. de Ci-
vitate Dei, c. 4.*

ris, quo à se ipsa, à creaturis, & à peccato separata est, & Christo Jesu tota, ubique, & perseveranter adhæsit, illam sanctam effecit. Mariæ Magdalena amor omnes vitæ illius status complectitur; 1. Statum peccati: *Mulier erat in civitate peccatrix.* 2. Statum pœnitentiæ: *Lacrymis rigavit pedes ejus, &c.* 3. Statum contemplationis: *Maria optimam partem elegit.* Peccatrix in civitate, pœnitens in domo Simonis Pharisei, contemplatrix reliquo vitæ tempore, præsertim in solitudine. 1. Maria Magdalena divini quondam Amoris inimica. 2. Maria Magdalena ab Amore divino debellata. 3. Maria Magdalena divini Amoris Discipula. Divini Amoris inimica in civitate: Ab Amore divino debellata in domo Simonis: Divini Amoris discipula in contemplatione & solitudine.

1. Amor nusquam sine armis, nunquam sine hostibus. Sponsa caelestis à Sponso dicitur *Terribilis ut castrorum acies ordinata.* De amore profano cecinit Poëta: *Militat omnis amans, & habet sua castra cupido.* Divini amoris hostis juratus est creaturarum amor. Hic cupiditas, ille caritas appellatur. *Duo amores duas fecerunt civitates:* Amor Dei usque ad contemptum sui, civitatem Jerusalem: Amor sui usque ad contemptum Dei, civitatem Babylonis. Magdalena peccatrix, serva est amoris profani; consequenter divini Amoris inimica. Hunc armis fortissimis impugnat. Cum omnibus ejus hostibus fœdus init, commercium habet. Victrix videtur & fortunata in hoc bello, innumeros illi subditos eripiens.

Arma sua habet justitia, sua pariter habet iniquitas. Justitia armata est scuto fidei, galeâ spei, caritatis lorica. Iniquitas passionibus & sensibus hominis carnalis velut gladiis & sagittis armata est, excusationibus ut clypeo defensa, oblatione velut lorica munita, quæ cor hominis peccatoris adversus gratiæ tela impenetrabile efficiunt. Omnes Magdalena affectus, sensus omnes, ar-

ma sunt quibus contra divinum Amorem præliatur, superbia, vitæ delicata & otiosa amor, propensio in voluptatem ac delicias. Sibi complacebat in se ipsa superbi mulier, suæ pulchritudinis, ingenii sui, aliorumque donorum naturalium admiratrix. *Se autem in se diligere, & sibi placere, non est justitia caritas, sed superbia vanitas.* (ait S. Augustinus) Hæc vanitas amorem profanum in corde illius parit, divinoque amori opponit. Quòd ut intelligatur, observandum est, nullum nos opus facere, cujus exercendi consilium seu decretum ante non ediderimus, quod quidem consilium seu decretum interiori verbo, quod vocatur verbum cordis, exprimitur & continetur. *Verbum illud interius amore concipitur, sive creatura, sive Creatoris; id est, natura mutabilis, aut incommutabilis veritatis: ergo aut cupiditate, aut caritate.* Magdalena sui ipsius plena verbum vanitatis producit: amoris proprii partum, & omnium illius vitiarum fontem. *Testimonium forme Tertullianus putat, si rogetur.* Profanum amorem fovet vita mollis & otiosa. Hominem in paradiso otiosum esse noluit Deus, sed operari, ne ab amore Creatoris deficeret, ac creaturæ amore corrumpeteretur. *Posuit hominem in Paradiso voluptatis, ut operaretur & custodiret illum.* Caritas semper operatur, nunquam inveniri potest otiosa. *Da mihi vacantem amorem* (ait S. Augustinus.) Quid ergo mirum si Magdalena mollis & otiose vitæ amans, inimica sancti Amoris fuerit? Occupabant illam nugæ nugarum, mundus muliebris, capillorum compositio, pigmenta vultus, cura carnis, variæ vestimentorum formæ, gemmarum fulgor, auri & argenti ornatus, *studium placendi per decorem, quem naturaliter inviolatorem libidinis scimus.* Amor denique voluptatis & deliciarum Magdalenam divini Amoris inimicam reddidit. Non amat nisi quod delectat. Gratiæ suavitas & victrix delectatio facit ut justitiam amemus. *Inspirata gratiæ suavitate per Spiritum Sanctum, fa-*

S. August.

Tertull.

Genes. 2. 15.

Tertullian. de
cultu Femine.

S. August.

650 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

S. August.
Lib. de Spir.
& Lit. c. 12.

Idem Lib.
cont. Faust.
cap. 27.

S. Hieron.
Epist. 47.

Psal. 11. 3.
S. August.

Sap. 2. 1.

*cit plus delectare quod precipit, quam delectat quod im-
pedit.* Contra verò amatur peccatum, quia temporalis
voluptas præponitur delectationibus quæ in dextera
Dei sunt usque in finem. *Si enim nihil delectaret illicitum,
nemo peccaret.* Contrariæ illæ delectationes in
corde hominis sæpe decerant: At in corde Magdalene
peccatrici nullum certamen est, siquidem sæculi delecta-
tionibus, ludis, spectaculis, choræis, pompis totam se
tradit ac devoveret, amatorum adulatorii sermonibus
delectatur, quemadmodum Eva serpentis allocutione;
fructus veriti suavitatem incredibilem esse sibi fingit,
nec lehiseram esse cogitat. *Dulcius putat omne quod
nescit.* Cum omnibus divini Amoris hostibus fœderata
est, præsertim cum mundo, de quo S. Joannes ait: *Sed
quis diligit mundum, caritas Patris non est in eo.* To-
ta huic sæculo conformata est, ejusque legibus, mori-
bus, vanitati; nec Dei Legem, nec Lazari fratris, &
Marthe sororis salutare monitiones & correptiones
audit, nec ad Judithæ, Estheris, aliarumque sanctarum
mulierum proposita in Scripturis attendit exempla.
Hæc spirituales Magdalenam movere potuissent: *Dies
diei eruliat verbum,* id est, *Spirituales Spiritibus.* Sed
Magdalenam sæcularem non movent nisi sæculi blan-
dimenta, lenocinia, pompæ, sæcularium ejusdem cum
ipsa nobilitatis, ætatis, opum, spectæi, mulierum verba
& exempla. *Nox nocti indicat scientiam;* id est, *car-
nales carnalibus.* *Venite,* inquit, *fruemur bonis
quæ sunt, & utamur creaturâ tanquam in juventute
celeriter.* *Coronemus nos rosis antequam marcescant.*
Pulchra est & superba ut Angelus rebellis, qui adver-
sus Deum elatus, & in sua pulchritudine sibi compla-
cens, à Dei amore defecit, cælum evacuans, trahens se-
cum tertiam partem stellarum, in feros implens. Pecca-
trix erat in civitate, imò civitatis ipsa peccatum videba-
tur; quia plurimis causâ erat ruinæ. Dei Israëlî annu-
lam esse gessit, adoratores innumeros ad se trahens, qui

IN FESTO S. MARIE MAGDAL. 651
corda illi offerant, qui salutem suam illi immolent. Sed
Amor divinus illam tandem gladio Spiritus ex ore
Christi procedente aggredditur, vincit, debellat, ad ejus
pedes prosternit, & arma quibus ad illum impugna-
ndum usa est, in suum obsequium convertere compellit.
Prophetæ oraculum in domo Pharisæi impletum est:
In spiritu vehementi conteres naves Tharsis. Magda-
lena navis est in sæculo nequam velut in mari fluctuans,
affectuum suorum fluctibus agitata, Tharsim versus ex-
pansis velis navigans, mundi gaudia & delectationes ex-
quirens. Tharsis nempe significat explorationem *gau-
dii*, ut S. Gregorius Magnus observat: Sed Spiritus
Dei, Spiritus vehemens superbam illam navim confringit,
Amor divinus cor Magdalene conterit, *In spiritu
vehementi conteres naves Tharsis.* Ad Christi pedes pro-
strata penitentiam suam aspiciatur, non clam ac secre-
tò, sed publicè, ut scandalum tollat. *Stans retrò secus
pedes ejus, lacrymis capit rigare pedes ejus, &c.*

Tertullianus Apostoli verba explicans de Christo di-
centis: *De peccato damnavit peccatum,* ait hoc esse di-
vine omnipotentie argumentum, quòd opus salutis
nostræ Dei Filius consummaverit humanâ carne indu-
tus, quæ lapsus nostri & perditionis causa fuit. *Hæc
est* (inquit) *Dei virtus, in substantia pari perficere salu-
tatem.* Oculis, capillis, ore, oculis, unguentis pretio-
sis, ad penitentiam utitur Magdalena, hæc omnia con-
vertit ad amoris divini obsequium, quibus ad eum im-
pugnandum usa fuerat. Sicut exhibuit membra sua *arma
iniquitatis peccato,* sic exhibet membra sua *arma
justitiæ Deo.* De Magdalena igitur dicere liceat: *Hæc
est Magdalena virtus, in substantia pari perficere salu-
tatem.* Ab amore divino debellata, hæc omnia qui-
bus adversus illum pugnaverat, victori ac triumphatori
suo consecrat. *Quos in se habuit oblectamenta, tot de se
invenit holocausta. Convertit ad virtutum numerum,
numerum criminum, ut totum serviret Deo in peniten-*

Psal. 41. 1.

Rom. 1. 2.

Rom. 6. 19.

S. Gregor. M.
Homil. 33. in
Evang.

tia, quicquid ex se Deum contempserat in culpa.

Divini Amoris triumphos in corde Magdalene descriptissille videtur Propheta his verbis: *Deus noster Deus salvos facienti, & Domini, Domini exitus mortis.* Id operibus suis demonstravit & comprobavit Christus Jesus, Lazarum à morte corporis suscitans in Bethania, Magdalenam à morte peccati in Jerusalem, hunc ad vitam naturalem, istam ad vitam gratie revocans. *Verumtamen confringet capita inimicorum suorum, verticem capilli perambulantium in delictis suis.*

Divinus amor Magdalene debellat: caput humiliat ad pedes Jesu, capillos ejus sacris pedibus extergendis devovet. *Dixit Dominus, Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.* Basan siccitatem significat, ut observat S. Augustinus. Anima peccatrix Magdalene sicca prius & arida erat respectu Dei, ita ut nec lacrymulam pro ipso funderet. *Anima mea sicut terra sine aqua tibi:* Sed statim atque per amorem penitentem ad Deum conversa est, non fontes tantum lacrymarum fundit, sed mare. *Ex Basan convertam, convertam in profundum maris.* Lacrymarum ejus initium legimus: *Lacrymis capit rigare pedes ejus:* Finem non legimus. Non defecerunt, donec ipsa in terris defecit, ac in cælum recepta est, ubi Deus abtergit omnem lacrymam ab oculis sanctorum suorum. Ex Magdalene oculis fulgurum instat olim coruscantibus & penetrantibus corda infelium amatorum, divinus amor lacrymarum imbres elicit. *Fulgura in pluviam fecit:* Pluviam quæ cælum rigat, non tetram. *Mutatur ordo rerum. Cælum terra dat pluviam semper, nunc terra cælum rigat.*

Instat sunt diluvii Magdalene penitentis lacrymæ. Ex cælo, id est, ex gratia sanctum amorem inspirante, & ex corde illius velut ex abyssu magna derivantur. *Rupti sunt fontes abyssi magnæ, & cataraclæ calis apertæ sunt.* Quis tandem mystici illius diluvii finis? Carnalium & secularium omnium affectionum extinctio, & cordis

Psal. 67. 21.

Psal. 142. 6.

S. Petrus Chrysolog.

Genes. 7. 21.

velut arcæ elevatio ad sublimem divini amoris gradum. *Arca ferebatur super aquas, consumptaque est omnis caro.*

Divini Amoris de corde suo absolucissimam victoriam osculis etiam testatur, quæ Christi pedibus libat. *Et osculabatur pedes ejus.* Hac enim actione demonstrat ex divini Amoris inimica se subditam fidelem, & Christi sponsam evasisse. *Osculum enim quasi pignus S. Ambros. 3 est nuptiarum, & prerogativa conjugii.* Romanas Matronas oscula consanguineis suis libare salutando mos erat in legem conversus, ut sobrietates illarum ex halitu cognosci posset. *Osculum offerre necessitas erat, ut spiritu indicarentur* (ait Tertullianus.) Magdalena Domini Jesu pedes osculatur, ut conversionem suam divini Amoris à quo debellata est spiritu indicet, ut se profani amoris voluptate inebriatam jam non esse tectetur. *Osculum offerre necessitas erat, ut spiritu indicaretur.* Domini Jesu pedes osculando, institutionem Eucharistie suorum fervore desideriorum prævenit. Corpus Christi tangit & osculatur antequam velatum sit sub Sacramento, sanguinem quodam modo prælibat antequam sit in calice oblatu & Apostolis distributus. *Vivisicum illum panem* (inquit S. Paulinus.) *manibus & ore presumpsit: Et sanguinem calicis, antequam calix fieret, fulgentibus oculis prælibavit.* Prævenit & Christi sepulturam unguenti effusione super ejus pedes. *Prævenit corpus meum ungeri in sepulturam.* Cum corpus Jesu in sepulchro ungeri voluit, pium amoris ejus officium prævenit Dominus resurgendo prius quam ad sepulchrum venisset: Sed sepulturam Jesu pretiosi unguenti effusione prævenit. Quodammodo sepelit illum in corde suo: Cum enim Jesus moriens Vita sit, & ex amore moriatur, in sepulchro vivente, in sepulchro amoris condi debuit. *Prævenit corpus meum ungeri in sepulturam.*

Tertull. Apolog.

S. Paulinus.

Luc. 14. 2.

III. Maria Magdalena in contemplatione sua &

S. August.

solitudine Discipula fuit Amoris divini. Vitæ contemplativæ figura fuit, ut Martha activæ. *Verbum caro factum est, ecce cui Martha ministrabat. In principio erat Verbum, ecce quod Maria audiebat.* Sanctorum beata Dei visione fruentium delicias quodam modo prægustat, Deum contemplando & amando, quem illi videndo & amando, beati sunt. Unum ejus negotium, Amor Dei est. *Dilexit multum.* Amorem Magdalene antiquum esse hæc verba significare videntur, tamen diligere Deum inciperet, cum hæc verba in ejus gratiam pronuntiavit Jesus. Pa sine Cardinalis Berulli meditatio, qui Dei Amorem in quo creati fuerant Angeli rebelles, & à quo defecerunt peccando, justitiæ divinæ confiscatione, (si vita loqui fas est) Magdalene fuisse adjudicatum ait. Deum amat, ut Angeli, nihil amat nisi in ipsa Dei summa bonitate & amabilitate. Deum amat sine interruptione, quantum creaturæ mortali possibile est. *Dilexisset dicitur, cum diligere incipit, ob fervorem amoris. Incipientium, proficientium, & perfectorum status in aliis sanctis distinguuntur, velut variae vitæ spiritualis ætates: In Magdalena perfectio amoris in ipso vitæ spiritualis exordio commendatur. Dilexit multum.* Amoris ejus constantiam & fervorem quis dignè commendare possit? Stat juxta crucem cum Maria Matre Jesu. Tenebræ super terram effusæ Christi Jesu intuitum illi eripere non possunt. Solcujus lumen obscuratum est, non est sol Magdalene, sed Christus Jesus, cujus lumen & amor in ejus corde non deficit. *Fortis est ut mors dilectio.* De Christo Jesu triumphat amor in Cruce mortem illi pro salute nostra inferendo: De Magdalena triumphat amor juxta crucem, dolores mortis cum vita in ejus corde conjungendo; ut verè dicere possit: *Amor meus crucifixus est.* Jesus crucifixus multos alloquitur, Magdalene ipsi sunt tam ardenter & tam constanter amanti ne verbum quidem dicit. Amantium sermo secretus est; non voce,

sed cordibus loquuntur. Magdalena in silentio lacrymas & unguentum effuderat super pedes Jesu: Jesus in silentio sanguinem suum fundit super cor Magdalene. Amorem ejus remunerat prima Resurrectionis ac gloriæ lux manifestatione. *Surgens autem mane prima Sabbati, apparuit primò Mariæ Magdalene.* A sepulchro Domini Discipulis recedentibus non recedebat, Angelos videbat, nec alloquebatur, unum cogitans, quem quærebat Dominum, sui amoris unicum objectum. Oculari vult pedes Jesu & post gloriosam Resurrectionem. Id ipsi tunc negat Dominus. *Noli me tangere* (inquit) *nondum enim ascendi ad Patrem meum.* Id est, hunc quem impresentiarum nego favorem, uberius ac liberalius compensabo. Amplores favores, suaviores delicias toto vitæ tuæ decursu in sublimi & continua contemplatione, quæ pars optima est à te electa, tibi præparavi & servavi. *Noli me tangere.* Hoc est, *Nolo ut ad me corporaliter venias, nec ut me sensu carnis agnoscas. Ad sublimiora te assero, majora tibi præparo: Cum ad Patrem ascendero, tunc me perfectius veriusque palpabis, apprehensura quod non tangis, & creditura quod non sermīs.*

Mariæ 16.
Joan. 4. 11.
11. 12. 14.

S. Leo Serm.
71.

Mariæ Magdalene penitentem & sanctum amorem imitemur. Mundum ne diligamus, cujus amor inimicus Dei est. Destruende in nobis cupiditati, augendæ caritati, cum Dei gratia operam demus. *Quanto magis in unoquoque regnat caritas, tanto minus ei dominatur iniquitas.* Caritas nascatur in te, si nondum nata est; & si nata est, alatur, nutriatur, crescat. Illa verò cupiditas, & si in hac vitâ extingui penitus non potest; quia *Si dixerimus quòd peccatum non habemus, ipsi nos seducimus & veritas in nobis non est.* In quantum autem est in nobis cupiditas, in tantum sine peccato non sumus: Caritas crescat, cupiditas decreseat: Ut aliquando illa perficiatur, hoc est caritas; cupiditas consumatur. Deus noster Deus zelotes, absque rivali vult diligi. *Nillum à se rivum.*

S. August.

S. August.

lum duci extra patitur, cujus derivatione minuatur. Mundo rebusque terrenis ne inhaeramus. Qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur (ait Apostolus) Amor rerum terrenarum, spiritualium visum penarum (ait S. Augustinus) Nihil extra Deum innoxie amari potest. *Manjoria dilectione*; sed tantum *Transitoria dilectione*, tanquam via, & vehiculorum, ut illa propter Deum ad quem tendimus, diligamus. Creaturis frui, id est, ipsis propter ipsas inhaerere, corruptio est, crimen est. *Non adjuvat utentem, sed corrumpit fruentem.* Qui mundum amat, anathema sit. *Si quis non amat Dominum Jesum, sit anathema.* Lacrymis, quae sunt vulnerati sanguis cordis, pedes Domini rigemus. Appende peccata tua (inquit S. Joannes Chrysof.) Si est leve peccatum, pauca sufficiunt lacrymae: Si peccasti peccatum grande, major sit lacrymarum torrens. Capillis terge Christi pedes. Capilli, corporis superflua sunt. Pauperibus superflua tua eroga, & Domini pedes terxisti. Tibi superflua sunt, sed Domini pedibus necessaria. Vix aliquid superflui invenit cupiditas; multum invenit caritas. Unguentum effunde, sis bonus odor Christi in omni loco, sanctorum operum exemplis Ecclesiam aedifica. Unum Deum desiderata & quare; de ipso cogita frequentius, ad illum suspires ardentius. In meditatione tua exardeat ignis divini Amoris. Dilige, & Dei legem implebis. Dilige, non parum, sed multum, Deum cui totum debes quod es, quod habes, quod speras.

IN FESTO S. DOMINICI.

Misit Dominus manuum suam, & tetigit os meum & dixit: Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce constitui te hodie super gentes & super regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & aedifices, & plantes. Jerem. j. 9. 10.

Sancti Dominici Praedicatoris Evangelici, & Praedicatorum parentis character his verbis delineatus videtur. 1. Manu Domini formatus est & verbis ejus eruditus ad praedicationis ministerium. 2. Sacrum illud ministerium summa fidelitate & zelo indefesso obivit & implevit, evellendo & destruendo, aedificando & plantando; destruendo errorem; aedificando fidem; evellendo pravos cupiditates & vitia, inferendo & plantando caritatem, caeteraque virtutes in animis fidelium; idque non in una tantum gente, sed in omnibus Gentibus, in Hispaniis, in Gallis, in Italia; & per Ordinem Praedicatorum, quem Deo inspirante instituit, apud remotissimas & barbaras etiam nationes. 1. S. Dominicus Praedicator à Deo electus, formatus, eruditus. 2. S. Dominicus Praedicator fidelis, Ecclesiae fructuosus, admirabilis. 3. S. Dominicus in Ordine suo Praedicator universalis & perpetuus.

Gratia Dei Sanctum Dominicum ad sacrum praedicationis ministerium formavit & instituit, omnibus ipsum adornans virtutibus & donis Apostolico muneri necessariis: morum innocentiam & sanctimoniam, decore virginitatis illibatam; studio paupertatis ardentissimam; severam mortificationis; profundissimam humilitatis; ardentissimam caritatis; assiduae orationis & altissimam

contemplationis. Fecit, & docuit; fecit primum, docuit postea & prædicavit, Domini secutus exemplum, qui *capit facere, & docere*; & quod monstravit exemplo, assenuit verbo: *Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno celorum.* Nuntium tenuit terrenis opibus, voluptati, & mundi gloria, ut ad sanctæ prædicationis munus expeditus esset, & ad Albigenensium hæresim debellandam *totus de Apostolo armatus.* Gedeonis milites imitatus est, qui contra Madianitas dimittebatur, ex Dei mandato quoscumque flexis genibus aquam haurire conspexit ad bibendum, ab exercitu repulit: eos verò qui stantes aquam manibus quasi canes lambebant, tubis, & lampadibus, & lagenis armatos, contra hostes duxit, quos insolito illo apparatu profligavit. *Agnis doctrina sapientiæ; stante genu recta operatio designatur.* Qui ergo dum aquas bibunt, genu flexisse perhibentur, à bellorum certamine prohibiti recesserunt: quia cum illis Christus contra hostes fidei pergit ad prælium, qui cum doctrina fluente hauriunt, rectitudinem operum non insecutiunt. . . . *Hi ergo Christo duce ad bellum procedunt, qui quad ore annuntiant, opere ostendunt; qui fluente doctrina spiritaliter hauriunt, nec tamen in præcis operibus inflectuntur carnaliter: quia, sicut scriptum est: Non est speciosa laus in ore peccatoris. Itum est ergo ad prælium cum tubis, cum lampadibus, cum lagenis. Inusitatus ordo preliandi. Cecinerunt tubis, & sinistris lagenæ tenebantur: Intra lagenas autem misse sunt lampades; confractis verò lagenis lampades ostense sunt, quarum coruscante luce hostes territi in fugam vertuntur. Designatur itaque in tubis clamor prædicationum: in lampadibus claritas miraculorum: in lagenis fragilitas corporum. Tales quippe secum Dux noster ad prædicationis prælium duxit, qui despecta salute corporum, hostes suos moriendo prostermerent, eorumque gladios non armis, non gladiis, sed patientiâ*

Tertul.

S. Gregor. M.
lib. 10. Moral.
Cap. 17.

Eccl. 13.

superarent. *Armati enim venerunt sub Duce suo ad prælium Martyres nostri, sed tubis, sed lagenis, sed lampadibus. Sonnerunt tubis, dum prædicant: confrugerunt lagenas, dum solvenda in passione sua corpora hostilibus gladiis supponunt: Resplenderunt lampadibus, dum post solutionem corporum, miraculis coruscaverunt.*

S. Dominicus adversus Albigenensium Hæresim præliatur. 1. Tubâ prædicationis. *Quasi tuba exalta vocem tuam.* 2. Carnis mortificatione per lagenæ confractæ fragilitatem designatâ. *Mortificationem Christi in corpore nostro semper circumferentes.* 3. Miraculorum claritate per lampadum lucem significatâ. *Sermo meus & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione Spiritus & virtutis.* Miraculo insigni confirmat Deus Catholicam veritatem à S. Dominico defensam. Libellus in quo Albigenensium errores descripti erant, in ignem coniectus dum consumitur & in cineres redigitur, libellus in quo Dominicus fidei summa capita Hæreticorum erroribus contraria descripsit, ter in flammis coniectus, ter illæsus exivit, sapiente igne eloquia Domini reverto, *Eloquia Domini eloquia casta, argentum igne examinatum, probatum, purgatum strupium.* . . . *Eloquia Domini igne examinata: Et, Omnis cuiusque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mercedem accipiet: si cuius opus arserit, detrimentum patietur.* Pertinaces Hæretici convinci possunt, persuaderi non possunt. Eorum contumacia Principum armis protecta, Cruce signati Exercitus armis frangenda est. Comes Montfortius velut alter Josué Ecclesiæ hostes in plantis aggreditur, fundit, prostermit, debellat; dum in monte S. Dominici velut alter Moyses expansis ad Deum manibus victoriam precibus ferventissimis impetrat. Sed & per medias acies volitat Dominicus, hinc Duces & Milites Catholicos ab bellum Domini

Isai. 58. 1.

2. Cor. 4. 10.

1. Cor. 1. 4.

Psal. 11. 7.

Psal. 17. 14.

1. Cor. 3. 11.

Exod. 17.

660 INSTITUT. CONCIONAT. PARS. III.
fortiter gerendum confirmans, hinc Hæreticos urgens
ut egratis erroribus ad Ecclesiæ castra revertantur.
Huc illac discurrit, non ferro armatus, sed verbo:
Non virgâ Domini, sed Cruce & Rosario munitus,
in his signis vincit Hæresim, Hæreticoque perduc-
les.

Sacram post expeditionem, prædicare pergit ad fidem confirmandam, ad Christianam morum Disciplinam restaurandam, quæ hæc temporibus sædè collapsa erat. Sermo Dominici vivus & efficax, convertens animas, eloquium ignitum, quia non verbum hominum prædicat, sed Dei. *Ecce dedi verba mea in ore tuo.* Spiritum scientiæ exsuscitat in Ecclesia, instituto FF. Prædicatorum Ordine ad docendum & prædicandum verbum Dei. Spiritum virginitatis & castitatis, Sacrarum Virginum Ordine instituto: In quem primum collegit magnum numerum nobilium puellarum ex Albigenisium Hæresi convertarum, quas Christo desponsavit, ut essent sanctæ corpore & spiritu: Quibus in Pruliacensi Monasterio congregatis amplissimas ad sustentationem facultates, prædia, Castella, nascenti Prædicatorum Ordini à Simone Comite Monfortio ex Albigenisium spoliis donata attribuit: Christi paupertatem unum sibi, Fratribusque patrimonium servans. Excitavit Spiritum penitentiæ, tertio Ordine Fratrum & Sororum de Penitentiâ instituto: Ut ea ratione sexum omnem, omniumque Ordinum homines sanctificaret. *Super muros tuos Jerusalem, constitui custodes, tota die & nocte in perpetuum non tacebunt.* Cor unum, os unum ipsi non sufficit ad impugmandum & subvertendum errorem, ad asserendam & defendendam veritatem, ad nutriendam caritatem, ad Christi Jesu Regnum propagandum: Ordinem novum FF. Prædicatorum instituit, ut filiorum suorum ore, doctrinâ, exemplis, opere & sermone potens, ad consummationem usque sæculi per omnes gentes promove-

Isai. 62. 6.

IN FESTO S. DOMINICI. 661

ret opus sacri Ministerii & ædificationem corporis Christi: Utiq; Evangelii prædicatio per ipsum & filios ejus impleteretur. *Dominus autem mihi adstiruit, & confortavit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes gentes.* Hoc pacto S. Dominicus Prædicator universalis & perpetuus est Evangelii æterni, & Regni Dei. *Spiritus meus qui est in te (ait Dominus) & verba mea, quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore feminis tui amodo & usque in sempiternum.* Munus ergo veritatis docenda, prædicanda, contra quosvis ejus adversarios, sine ullo personatum respectu propaganda, ob solam Dei gloriam, pars est filiorum S. Dominici. *Et destinavit illis sortem veritatis.*

1. Tim. 4. 17.

Isai. 57.

Ecclesi. 17. 20.

IN FESTO ASSUMPTIONIS BEATÆ
VIRGINIS Mariæ.

Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum: Cant. vij. 5.

Deipara Virgo Maria novitas est admiranda: *Creavit Dominus novum super terram.* Novitas in Conceptione sua & Nativitate, quia licet viâ ordinaria concepta & nata sit ut cætera puella, in peccato tamen concepta non est & nata ut reliquæ, sed innocens, & gratiâ plena. Novitas est in partu, siquidem Virgo perpetua & mater est Unigeniti Filii Dei. Novitas est in Purificatione, cujus se legi submittit, quamvis nullam maculam purgandam habeat ex præcepto legis, utpote Virgo purissima. Novitas est in Morte, in Assumptione & Coronatione sua, quæ tria hæc una Solemnitate celebrat Ecclesia. Cùm igitur novitas sit ob-

Jerem. 31. 22

jectum admirationis, ipsam homines, & Angeli hodie merito admirantur. *Qua est ista qua ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* Homines admiranantur obitum sanctissimæ Virginis ceu prodigium in ordine naturæ. Angeli admirantur ejus Assumptionem ceu miraculum in ordine gratiæ. Deus in ejus coronatione sibi complacet ceu in magnificentissimo suorum operum in ordine gloriæ.

I. Mors hominum, commiserationis nostræ objectum est magis quàm admirationis. Tria namque ipsam deformem reddunt ac terribilem: quia filia peccati, pœna peccati, & imago peccati est. Ipsam quatenus peccati filiam, præcedit timor: Ipsam quatenus pœna est peccati, comitatur dolor: Illam denique quatenus est imago peccati, sequitur corruptio. Sanctissimæ ergo Virginis Mariæ mors admirabilis est ut prodigium in ordine naturæ: Si quidem eam non timor, sed vehemens desiderium præcessit: non dolor, sed delectatio incredibilis comitata est: non corruptio, sed immortalitas consecuta est. *Qua est ista qua ascendit? &c.*

Omniū terribilium, terribilissimum est mors: Sed Beatissimæ Virginis desiderabilis fuit. Quid enim ardentior est amor, eò vehementius desiderium est. Nemo Deum ardentius unquam amavit quàm Virgo Maria: Nemo igitur vehementius desideravit Deo uniri. Si Apostolus cupiebat dissolvi & esse cum Christo; quanto magis Christi Mater: In hac lacrymarum valle gemebat inlata turturæ à compare suo separata. Vox turturis audita est in terra nostra. Sponsa est amore castissimo sponsum diligens, & ejus osculum desiderans. Osculetur me osculo oris sui. Triplex osculum est Animæ respectu Dei: Osculum pedum; osculum manûs: & osculum oris. Primum pœnitentibus convenit, secundum proficientibus, tertium perfectis. Nemo autem post Christum Dominum ejus Matre Sanctissima perfectior. Variæ sunt Animarum affectiones:

Cant. 9. 12.

S. Bernard.
Serm. 1. 4.
in Cantica.

Serm. 7.

Si servus est, timet à facie Domini: Si mercenarius, sperat de manu Domini: Si discipulus, avrem parat magistro: Si filius, honorat patrem: Que vero osculum postulat, amat. Non perit libertatem, non mercedem, non hereditatem, non denique vel doctrinam, sed osculum: More plane castissima Sponsa ac sacrum spirantis amorem, nec omnino valentis flammam distimulare quam patitur. . . Amat præfecto casto, que ipsum amat quem querit; Amat sanctè, amat ardentè. In hoc mundo velut in terra aliena suspirat ad Sponsum & Filium: Trabe me post te: Me post Ascensionem tuam remanere in terris voluisti ad Ecclesiæ tuæ utilitatem, ad gloriæ tuæ promotionem. Jam Christiani in fide mytheriorum tuorum, in amore tuo confirmati sunt: Adolescentule dilexerunt te. . . Trabe me post te. . . Indica mihi ubi pascus, ubi cubes in meridie. Sacrum quoddam desiderium commercium fit Jesum inter & Mariam. Veni, dilecte mi. (inquit Mater). Surge, propterea amica mea (ait Filius) veni, coronaberis.

II. Beatissimæ Virginis mortem delectatio comitata est: mortui siquidem est ex amore. In amore Dei mori, commune est Sanctis omnibus; quia in gratia moriuntur, cupis focia est caritas. Pro amore Dei mori, proprium est Martyrum, qui vitam suam pro nominis Christi confessione, pro defensione fidei aut virtutis devotent. *Majorem hæc dilectionem nemo habet, &c. Joan. 15. 13.* Ex amore Dei mori, sanctissimæ Virginis Mariæ privilegium est. *Nuntietis ei, quia amore langueo. . . Fortis ut mors dilectio. Amor Dei in corde Mariæ ignis est velut in fornace conclusus, quam disumpit ut in sphaeram suam erumpat. Similis est balsamo Libani, quod solis radiis calefactum, suum circumquaque odorem exhalat. Quasi Libanus non incisus vaporari habitationem meam, & quasi balsamum non mixtum odor meus. Sanctissima Virgo Maria manna mysticum*

Joan. 15. 13.

Cant. 5. 7.
Cant. 1. 6.

Ecli. 24. 17.

Contic. 3. 6.

est, quod à Solis radiis liquefiebat. *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.*

III. B. Virginis mortem incorruptio & immortalitas secuta est. Israëlita annos quadraginta per desertum ambulavit sani & vegeti, ne vestibus quidem detritis: Hanc velut incorruptionem in manna Tertullianus refundit. In eremo (inquit) manna cibatus quadraginta annis, ad instar aternitatis est redactus. Quotid magis B. Virginis Mariæ caro à corruptione servata est virtute Christi panis vivi, cujus corpus per manna adumbratum, in ejus conceptum utero, & ex ea natum est? *Sicut non fuit corruptus parientis uteris* (ait B. Andreas Cretenſis) *ita mortua caro non interiit.* Ut enim immunis fuit ab omni peccato, ita immunis fuit à maledictione peccatorum conſequentē. Hinc antiqui Ecclesiæ Patres mortem ejus *dormitionem* appellaverunt. Corpus ejus virginum ita spiritus qualitates induerat, ut spiritus esse videretur. Unde ipsa ait apud Elizabetham cognatam suam: *Magnificat anima mea Dominum: & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.* Non ait cum atavo tuo Davide: *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum:* Animæ tantum & spiritus meminit, quia caro ejus in spiritum quodammodo transformata per summam puritatem videbatur. Ideo incorruptione à Deo donata est. *Ita mortua caro non interiit.* Id & S. Joannes Damascenus confirmat. Cujus (inquit) *in partu incolumis virginitas permansit, eadem è vita migrante corpus ita conservatum est, ut non dissolutum, sed ad præstantiorem & diviniorem vitam translatum sit. . . .*

Orat. 1. de
Dormitione
B. Mariæ.
Idem. Orat. 2.

Quoniam pacto corruptio corpus illud, quo Vita suscepta est, aggredditur? . . . Ipsius aspectum mors ipsa pertimuit.

Ad mortem Christianè obendam nos præparemus. Moriamur mundo, vivamus Deo: Dominetur cordibus nostris Amor Dei; Amor separationis, qui nos à

rerum terrenarum amore, à vitis & cupiditatibus, ab occasione peccandi, à sæculo nequam, à nobis ipsis avellat: Amor unionis, qui nos Deo tam arcè conjungat, ut *Neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, non tribulatio, non angustia, non fames, non nuditas, non periculum, non persecutio, non gladius, non prosperitas, non voluptas possit nos separare à caritate Dei, qua est in Christo Jesu Domino nostro.* Amore denique languoris ardeat & liquefiat cor nostrum præ desiderio Dei, qui summum bonum nostrum est, finis ultimus & beatitudo nostra. Moriamur morte justorum, de quibus Apostolus ait: *Mortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Ita fiet ut vita spectetur à nobis ut objectum patientiæ nostræ, mors ut objectum desiderii: Ut patienter vivamus, & delectabiliter moriamur, cupientes dissolvi, & esse cum Christo. *Sunt homines, qui cum patientia moriuntur: Sunt autem quidam patienter moriuntur, sed patienter moriuntur, sed delectabiliter moriuntur.*

Rom. 8.

Coloss. 3. 3.

S. Augus.

II. Tria sunt quæ in Sanctissimæ Virginis Assumptione Angeli admirantur; modum quo assumpta est; gloriam ad quam assumpta; munus quod exercet in gloria. 1. Alii Sancti assumuntur ad gloriam inchoatam: Virgo Maria assumpta est ad gloriam consummatam. 2. Alii Sancti evenerunt ad æqualitatem Angelorum: Virgo Maria exaltata est super omnes choros Angelorum. Alii Sancti Mediatores nostri apud Deum viam intercessionis & supplicationis: Maria Mediatrix nostra est viam quodammodo auctoritatis, propter intercessionis majorem potentiam & efficaciam, misericordiam illam mediationis ejus donum gratiæ sit, Christi

666 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
stique meritis sit innixa, & mediationi illius supremæ
subordinata. *Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deli-*
citius affluens, innixa super dilectum suum?

Iustorum animas beata Dei visione frui, statim at-
que è corporibus migraverunt, fides docet contra Mil-
lennarium hæresim: Verùm earum beatitudinem con-
summatam non fore, donec redivivis & gloriosis cor-
poribus, quæ socia fuerunt & instrumenta meritum,
in Resurrectione generali conjunctæ fuerint, eadem fi-
des docet. *Hi omnes testimonia fidei probati, non ac-*
ceperunt repositionem, Deo pro nobis melius aliquid
providente, ut non sine nobis consumarentur. Hinc S.
Bernardus: *Anima sancta (inquit) quas propria Deus*
insignivit imagine, te, caro, desiderant: Quas rede-
mit proprio sanguine, te expectant: & ipsarum sine
te compleri lætitiæ, perfici gloriæ, consummari beati-
tudo non potest. Ac Virgo Maria assumpta est ad bea-
titudinem & gloriam consummatam Resurrectionis an-
ticipatæ privilegio, ut Ecclesiæ sanctæ pietas æstimat,
Liturgicis precibus ab initio sæculi octavi consignata.
Rectè (inquit Liturgia vetus Gallicana) à Christo sus-
cepta es in Assumptione feliciter, quæ piè suscepisti
conceptura per fidem: *Ut quæ terra non eras conscia,*
non teneret rupes inclusa. Verè diversis insulis anima
redempta: Cui Apostoli sacrum reddunt obsequium,
Angeli cantum, Christus amplexum, nubis vehiculum,
Assumptio paradysum, ante choros virginum gloriæ
principatum, per Christum Dominum nostrum. Sancto-
rum corpora ad gloriam immortalem resurgent ob
triplicem rationem: Primò quia fuerit membra Chris-
ti: Secundò quia fuerit templa Spiritus Sancti: Tercio
quia fuerit divinæ omnipotentæ organa & instru-
menta. Resurrectionem igitur beatissimæ Virginis an-
ticipatam esse decuit, quia Christi membrum nobilif-
simum ac sanctissimum est: Quia templum Spiritus
Sancti augustissimum: Quia omnipotentæ Patris æ-
terni gloriosissimum organum.

IN FEST. ASSUMTION. B. V. M. 667

I. Sancti omnes membra Christi sunt, quia Ecclesia
unum corpus est cujus Christus est caput. *Pos estis cor-*
pus Christi, & membra de membro. At beata Virgo
longè nobiliori & excellentiori modo Christi mem-
brum est, utpote quæ illi dederit ut caput nostrum ef-
feret. Christus namque caput est omnium hominum, &
secundùm animam, & secundùm corpus, quia *Re-*
formabit corpus humilitatis nostræ configuratum cor-
pore claritatis suæ. Caput porro nostrum non fuisset
secundùm corpus, nisi verum corpus nostris consub-
stantiale in B. Virginis utero sumpsisset. Caro Christi
est caro Mariæ. *Non solum spiritu, verum etiam cor-*
pore, & mater est & virgo. Et mater quidem spiritu
non capitis nostri, quod est ipse Salvator, ex quo ma-
gis illa spiritaliter nata est: sed planè mater membra-
rum ejus quod nos sumus: quia cooperata est caritate,
ut fideles in Ecclesia nascerentur, quæ illius capitis
membra sunt: Corpore verò ipsius capitis mater. Opor-
tebat enim caput nostrum propter insigne miraculum
secundùm carnem nasci de Virgine, quo significaret
membra sua de Virgine Ecclesia secundùm spiritum
nascitura.

II. Beatam Virginem anticipatæ Resurrectionis pri-
vilegio donari decuit, non solum quia nobiliori modo
quam cæteri Sancti membrum Christi fuit; sed etiam
quia excellentiori ratione templum fuit Spiritus Sancti.
Sanctorum namque cæterorum corpora templa Spiritus
Sancti non sunt nisi ratione gratiæ sanctificantis, &
caritatis in eorum cordibus per Spiritum Sanctum dif-
fusi; cujus quidem gratiæ ab eorum animis emanatio
quædam fit in corpora, quæ Deo consecrantur. At ve-
rò plenitudo gratiarum Deiparæ Virgini concessa ex be-
nedictio illius corpore quodam sensu originem sumpsi.
Illi enim à Deo collatæ sunt ut Filii ejus mater esset, ut
dispositiones ad divinam illam maternitatem, velut
ejus appendices. Dei porro mater est ratione corpo-
ris.

Hobr. 11. 29.
40.

Serm. 2. in
Festo omnium
Sanctorum.

Christum his
verbis B. Vir-
ginem compli-
entem judic-
io piæ Ab-
bat Guerri-
cus: Com-
municasti
michi quòd
homo sum;
Communicasti
tibi quòd
Deus sum:
Nec satis
glorificans
videbor mihi,
donec in glo-
rificetis
S. Bernard.
Congruum ut
adesset repa-
ris.

rationi nos-
trae sexus uter-
que quoniam
cōtrahunt
nonne de filiis
sci. S. Bern.
Serm. 1. in
Assump. B. V.
Quoniam
gratia in ter-
ris adepta est
pro ceteris :
tamquam & in
caelis obtinet
gloriae singu-
latis. Tertull.
lib. de Resurr.
carnis.

Matth. 22. 30.

Cent. 3. 4.

Serm. 1. in
Assumptione
B. V. Mariae.

III. Beaudinem augustae Virginis statim ab ejus mi-
gratione ex hoc mundo consummatam esse decur, quia
gloriosissimum erat divinæ omnipotentiae organum,
liquidem illi ad maximi executionem mysterii, & ad
humani generis reparationem quodammodo cooperata
est. Unde SS. Patres ipsam *Reparatricem saeculi* ap-
pellare non dubitarunt. Christus lacrymis suis, labo-
ribus, passione, sanguine pro peccatis nostris cumula-
tè & superabunter satisfecit : Sed lacrymas suas, cor-
pus in quo passus est, sanguinem nostrae pretium red-
emptionis, matri suae Sanctissimae Virgini debuit.
Haccine non resurget toties Dei? Verba sunt Tertul-
liani, alia occasione scripta.

IV. Sancti ceteri evadunt ad Angelicam gloriam:
Erunt sicut Angeli Dei : Sed beata Virgo assumpta est
super omnes choros Angelorum. Gloria enim veterò men-
sura, merita sunt : Caritas & gratia meritorum mensura
est : Major fuit gratia & caritas Deiparae Virginis gratia
omnium hominum & Angelorum, quia magis ipsam
amavit Christus. Illam nempe dilexit ut matrem, An-
gelos ut ministrum. Gloria igitur Deiparae Virginis ma-
jor est gloria omnium Angelorum. Illis igitur comi-
tantibus & triumpho ejus applaudentibus in caelum as-
sumpta, omnes eorum Ordines praeteregressa est, & in
folio sublimiori ut caeli Regina collocata. *Cum per-
transivisset eos, invenit quem diligit anima mea. Ten-
nus eum, nec dimittam.* Merito igitur S. Bernardus
ait : *Nec in terris locus dignior utri virginis templo,
in quo Filium Dei Maria suscepit : Nec in caelis regali
silio, in quo Mariam hodie Maria Filius sublima-
vit.*

V. Denique cum alii Sancti Mediatores nostri sint
apud Deum viâ meræ intercessionis & supplicationis :
Beatissima Virgo Mediatrix nostra est viâ quodammodo
auctoritatis, quia ejus efficacior intercessio pro majore
gratiâ quâ valet apud Deum. Salomonem cogitate,

quanto honore ab illo suscepta mater ejus, quantum
apud eum potuerit. *Survexit Rex in occursum ejus, i. Reg. 2.*
*adoravitque eam, & sedit super thronum suum : Pos-
itusque est thronus matri Regis, quia sedit ad dex-
tram ejus : Dixitque ei : Petitionem unam parvulam
ego deprecor à te, ne confundas faciem meam. Et dixit
ei Rex : Pete, Mater mea ; neque enim fas est ut
avertam faciem tuam.* Reginam Eüther cogitate, quàm
gratiola fuerit apud Regem Assuerum sponsum suum,
quantâ apud illum auctoritate valuerit, ut Judaeos ab
insidiis Aman, & ab intereptione liberaret. Longè
major est Deiparae Virginis apud Deum gratia & au-
ctoritas. Hinc B. Petrus Damiani ipsam ita compel-
lat : *Accedis ante illud aureum humanae reconciliationis
Altare, non solum rogans, sed imperans : Domina, non
ancilla.* Immo Regina caelorum à Deo inaugurata,
quia se ancillam professâ est cum Dei mater salutare-
tur ; & omnibus vitae suae diebus gratias agens pro tan-
to beneficio, animo repetebat quod semel ore protule-
rat apud cognatam suam Elisabeth : *Magnificat ani-
ma mea Dominum . . . Quia respexit humilitatem an-
cilla sua : Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes ge-
nerationes, quia fecit mihi magna qui potens est.* Deo
& nos gratias agamus pro beatae Virginis gloria ; ad
Christum Dei & hominum Mediatorem per Mariam
mediatricem potentissimam confugiamus, nobis ab eo
datam, quæ *innixa super dilectum suum, misericor-
dias ejus in aeternum cantabit dicens : Tenisti manum
dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me ;
& cum gloria suscepisti me.* Illam invocemus, quæ
omnibus misericordiae finem aperit, ut de plenitudine
ejus accipiant universi, captivus redemptionem, æger
curationem, tristis consolationem, peccator veniam,
justus gratiam, Angelus læticiam. Ascendamus in cae-
lum cum Maria. *Deponentes omne pondus, & cir-
cumstantes nos peccatum, curramus ad gloriam caelest.*

Eüther. 5. 2.
1. 9.

Serm. 44.

Luc. 2.

Psal. 72. 24.

Hebr. 12.

670 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
 tem, ad bona sempiterna, quæ promisit Deus diligenti-
 bus se. *Optimam partem* eligamus cum *Maria*, Chri-
 stum cum illa auiamus; illum apud nos excipiamus
 ut Martha; pietatis operibus illi ministremus: Purge-
 mus oculum mentis fide per dilectionem operante, ut
 videre aliquando mereamur Deum in Sion. Ne turbe-
 mur erga plurima; Nulla de re solliciti sumus, nisi ut
 Deum colamus, ipsique religiose & fideliter seruiamus: *Porro unum est necessarium*. Suspendimus ad par-
 tem illam optimam, quam plenè & perfectè in hac vi-
 tà consequi non possumus. Ascensionum in cælum
 gradus disponamus in cordibus nostris. Sanctissima
 Virgo Maria ad tantam gloriam ascendit gradibus fidei,
 spei, caritatis, obedientiæ, castitatis, humilitatis,
 patientiæ & mortificationis, orationis, devotio-
 nis & fervoris, solitudinis, zeli ardentissimi pro Dei gloria.
 Hisdem gradibus ascendere satagamus & studeamus,
Hæc est via, ambulate in ea.

LUC. 10.

Isai. 30. 21.

IN FESTO S. HIACYNTHI CONFES-
 SORIS, ORDINIS PRÆDICATOR.

*Filii, tu semper mecum es, & omnia mea tua
 sunt.* Luc. xv. 31.

DEi Filius triplicem societatem sive affinitatem
 Incarnatione sua contraxit. 1. Cum Maria Vir-
 gine sanctissima, quam Matrem suam fecit. 2. Cum
 Ecclesia, quam sibi sponfam elegit. 3. Cum fidelibus,
 quibus dedit ut membra sua sint, fratres, & cohære-
 des, Triplicis illius affinitatis honorem cum S. Hi-
 acyntho Christo communicavit. 1. Scilicet cum ipse sit
 Mariæ Virginis filius, Hiacyntum fecit amicum Mari-
 æ carissimum. 2. Cum ipse sit Ecclesiæ sponsus &
 fundator, Hiacyntum ejus propagatorem studiosis-

IN FEST. S. HIACYNTHUS CONF. ORD. P. 671
 simum fecit. 3. Cum ipse sit fidelium omnium caput,
 Hiacyntum eorum protectorem potentissimum con-
 stituit. Fervor devotionis Hiacynti erga Deiparam
 Virginem Mariam, sanctissimæ Virgini carissimum
 fecit. Zelus prædicationis Hiacynti, illum Ecclesiæ
 propagatorem illustrissimum fecit. Hiacynti miracu-
 la in favorem fidelium, illum potentissimum fidelium
 protectorem esse declatant. Hiacyntus Mariæ Vir-
 ginis Deiparæ carissimus in Ordine S. Dominici amicus.
 Hiacyntus Ecclesiæ propagator in Septentrione po-
 tentissimus. Hiacyntus miraculorum patrator in gra-
 tiam Christianorum ipsum invocantium per totum or-
 bem potentissimus.

I. Principes amicorum suorum carissimis tria com-
 unicant. 1. Arcana sua. 2. Thesauros. 3. Potentiam.
 Maria Virgo Sanctissima Hiacyntum sibi devotissi-
 mum servum & amicum, fecit. 1. Consciùm arcano-
 rum suorum. 2. Participem thesauri sui. 3. Partici-
 pem potentie suæ. Consciùm illum fecit arcanorum
 gloriæ suæ; Participem thesauri virginitatis suæ; Partici-
 pem auctoritatis & gratiæ suæ apud Filium suum
 Jesum Christum.

Virginis Deiparæ gloria humanam intelligentiam
 excedit, siquidem super Choros Angelorum exaltata,
 & à dextris Filii sui sedens, lucem inaccessibilem & ip-
 sa habitare quodam sensu, licet multum dispari, dici
 possit, ut ait Sanctus Ephrem. *Reliquis supernis Spiritibus gloriosior, ab immensum fulgorem atque splendorem inaccessa.* Hinc ad ejus conspectum exclamant:
Quæ est ista? Hoc arcanum cum Hiacynto communi-
 cat Maria. Videt ille in fervore contemplationis suæ,
 in extasi amoris, gloriose illius Assumptionis trium-
 phum: Quomodo suscipitur à Patre, à Filio corona-
 tur, à Spiritu Sancto in gloriam introducitur, ab Angelis
 applaudentibus & jubilantibus comitatur. Optas olim,
 Augustine, videre gloriam & magnificen-

Altit Regi-
 na à dextris
 sedet.

tiam Romæ triumphantis : Felicior est fors Hiacynthi quam tua fuisset si optatis potius esses ; siquidem celestem Jerusalem , civitatem Dei in gloria sua , in magnificentia sua , in Festis suis & gaudiis contemplantur . S. Paulus in tertium cælum raptus est : Favor similis Hiacyntho conceditur , cum hoc discrimine quod ille vidit gloriam Filii Dei , cuius electus erat Apostolus : Hiacynthus verò gloriam Matris Dei , cuius devotionis Prædicator erat designatus . *Vidit pulcherrimam Paradisi , & Sanctorum qui in cælo sunt choræas , & modulatissimam hymnorum cantus vocem .*

Tibador .

Beatissima Virgo Maria virginitatis suæ thesaurum cum S. Hiacyntho communicat . Excellentissimam illam virtutem illi à Deo obtinuit , quæ Angelis parem efficit . *Angelicam gloriam acquirere majus est , quam habere . Angelum esse felicitatis est , virginem esse virtutis .* Non mirum quod Beata Virgo Hiacynthum Angelum fecerit . Amor enim ejus creaturarum amoris similis non est , sed Dei amorem imitatur , qui non supponit , sed infundit bonitatem in rebus ; cum hoc discrimine quod Deus per se ipsum & propria potestate id faciat ut supremus omnis boni auctor ; Maria verò à Filio suo impetret : Fons ille sit , ipsa aqueductus . Hiacynthum puerum à Sole dilectum oim in florem ab illo conversum Poëtæ fabulantur . Hiacynthum Deipara Virgo , quæ est *electa ut Sol* , in florem pulcherrimum convertit , communicando cum illo thesaurum pretiosum virginitatis suæ . Flos ille in Ecclesiæ horto suavissimum odorem effundens nunquam emarcescit . Nec juvenilis ætatis ardor , nec educatio delicata , nec opum abundantia , nec venti tentationum , Hiacynthi virginitatem impediverunt . Ad obitum usque castus permanit instar infantis , ut sententiæ illius ab antiquo Patre prolata veritas in illo probaretur : *Virginitas est perseverans infantia .* Quod super aquas accesserit , ac flumina siccis vestigiis traherit , castita-

*S. Petrus
Chrysost.*

tis privilegium fuit . Initio mundi *Spiritus Domini* ferebatur super aquas . Quid eo nomine intelligatur , Patres & antiqui Scripturæ interpretes non conveniunt . Multi Spiritum Sanctum , quidam ventum , alii Angelum interpretantur . *Spiritus Domini* , id est , *Angelus Domini* (ait Hugo Cardinalis .) Super aquas igitur incedere privilegium est angelicæ carnis , seu virginitatis Angelis cognatæ : Quod tamen nec virginibus omnibus , nec solis concessum est . Dei semitas in aquis esse Propheta cecinit ; sed ejus tamen vestigia in hoc elemento percipi sensibus non posse . *Semite tuæ in aquis multis , & vestigia tua non cognoscuntur .* Hiacynthi vestigia in flumine impressa Deus conservavit ad miraculi memoriam sempiternam .

Psal. 76. 10.

Deipara Virgo S. Hiacynthum auctoritatis & gratiæ suæ apud Christum Jesum Filium suum participem fecit . Non nostris , sed Christi sumus , quia pretio sanguinis ejus redempti . *Non estis vestri , capti enim estis pretio magno .* Dicere mihi liceat , Salvalor optime , te totum esse Hiacynthi : Si quidem à Barbarorum incursum & profanationibus te redemit & servavit . Cum (inquam) Tartari in urbem Chiovam populabundi irruerent , Hiacynthus dexterâ manu corpus Christi , alterâ Beatæ Virginis imaginem accepit , ut Christum & matrem ejus ab eorum sacrilegis insultibus liberaret . Interiori gratiæ inspirationi , ut olim S. Joseph Angeli monito obsecutus est dicens : *Accipe puerum & matrem ejus , & fuge .* Deum ex Ægypto cum populo suo liberatum sacer Textus habet , quia cum populus Israël Deo sacrificare ibi non posset , in illo & cum illo captivus Deus videbatur : Unde Moyses & gentis , & Dei ejus redemptor prædicatur . *Redemisti gentem , & Deum ejus .* Christus in Eucharistia revera præsens Tartarorum sacrilegis inhonoratus fuisset : Illum dextera sua velut in Altari vivente fert Hiacynthus , & festo sine intermissione adorat . Deiparæ Virgini : ima-

1. Cor. 6. 10.

Matth. 2. 19.

Reg. 7. 11.

ginem sinistro brachio accipit & portat, ne à Barbaris frangatur & conculcetur. Quidni igitur de ipso aliquo sensu dici possit, *Redemisti Deum, & Matrem ejus? Aneam patrem suum, ac Deos Penates ex Troiæ incendio liberasse, & per medios ignes humeris portasse, Poëtæ narrat, & eo nomine religionem ejus ac pietatem maximè commendant, quod & Seneca Philosophus facit. Tulit Aneam Patrem (inquit) per media hostium agmina, tulit illum per ignes: & quid non pietas potest?* Hiacynthus per media Tartarorum agmina sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, & ingentis ponderis imaginem Deiparæ Virginis portat, & ab eorum profanationibus eripit: *Et quid non pietas potest?* Quid verò mirum, si tantæ molis & ponderis imago inter Hiacynthi brachia levis sit, & facile feratur? *Grevia in centro non gravitant* (inquiunt Philosophi.) Brachia castissimi Hiacynthi sunt Mariæ Virginis sanctissimæ centrum; siquidem amicus illius est, & servus devotissimus. Agilitas tam admirabilis Hiacynthi nostri ex Christi corpore quod dexterâ gestat, primū derivatur. *Ubi fuerit corpus, illic congregabuntur & aquile.* Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ intelligit. *Circa hoc corpus vere, aquile sunt, quæ alis circumvolant spiritualibus.* Ne miremini igitur, Auditores, si Hiacynthus sacro illo deposito Eucharistiæ, & imaginis Virginis Deiparæ oneratus tanta celeritate fugiat, iterumque super aquas ambulet: Aquila enim spiritualis, immò Angelus est. Denique sacra illa pignora, corpus scilicet Domini, & imago matris ejus, non sunt onera, sed ornamenta. Nam *Gestare hunc, cui servire regnare est, non est onerari, sed ornari.* Levitas Arcam fœderis portasse, & ab ea vicissim fuisse portatos, quia Deus in ea residens eos roborabat, agileque & alacres efficiebat, tam piè quàm ingeniosè commentatur Hugo Cardinalis. *Ferebant Arcam, & ab ea vicissim ferebantur.* Hiacynthus dexterâ manu

*Virgil, Senec.
ib. de Benef.*

Matth. 24. 27.

S. Ambros.

S. Bernard.

non Arcam tantùm sed Deum Arcæ portat, finitiâ imaginem Deiparæ Virginis, quam Ecclesia *Fœderis Arcam* salutat. Hinc tam admirabili agilitate per medio barbarorum cuneos fugit, & super aquas incedit: *Ferebat Arcam, & ab ea ferebatur.*

II. S. Hiacynthus Ecclesiæ propagator egregius in Septentrionalibus plagis. S. Joannes inter fundamenta cælestis Jerusalem Hiacynthum vidit: *Fundamentum undecimum Hiacynthus.* Inter fundamenta militantis Ecclesiæ, inter Evangelicos Prædicatores Hiacynthus eminet, cui nihil deficit ut tam sancto ministerio gloriôsè fungeretur. Tres præsertim dotes Concionatori Evangelico sunt necessariæ, scientia, zelus, vita exemplaris & sancta. Tres illas dotes in Hiacyntho Polonia, imò omnes regiones Septentrionales susceperunt. In Theologia & Jure Canonico ita eruditus evasit, ut sæculi sui prodigium haberetur. Quæ verò methodo usum puras ut scientias acquireret? Quo ordine? Quo studio? Quo fine? S. Bernardi Regulam in studiis secutus est. Dedit enim operam *Ut id prius sciret, quod maturius ad salutem: Ut id ardentius, quod vehementius ad amorem; Ut denique non ad inanem gloriam aut curiositatem, sed ad edificationem.* Prophetas, Evangelium, Apostolos, prius legit quàm Philosophos: Libros spirituales legit, relictis Oratoribus & Poëtis. *Id prius quod maturius ad salutem.* Cum incredibili diligentia & ardore animum ad ea studia adjungit, quæ illum magis ad Deum evehere possunt, & divini flammæ amoris in corde ejus accendere. *Id ardentius, quod vehementius ad amorem.* Curiositate non ducitur in studiis, non doctus esse cupit ac fatigat ut novis opinionibus nomen sibi faciat, ut sectæ alicujus Philosophorum vel Theologorum Auctor sit ac Magister, ut ad Ecclesiasticas Dignitates iter sibi aperiat, sed ut Christi propaget imperium, ut Animarum salutem cooperetur; ut in gelidis

Apo. 21. 20.

S. Bernard.

Septentrionis plagis ignem illum accendat, quem Christus venit mittere in terram, & quem in omnium cordibus vult ardere. *Non ad inanem gloriam, aut curiositatem, sed ad edificationem.* Non se ipsum prædicat, sed Jesum, & hunc crucifixum. Conciones ejus non delectant solum Auditores ut *carmen musicum*, sed commovent ad prælium contra pravas cupiditates, adversus carnem, mundum & diabolum, *Quasi tuba* vocem exaltans. Non ex iis concionatoribus est, qui *Adulterant verbum Dei*, quærentes *voluptatem, non prolem*, loqui studentes placentia, prurientes auribus, & ad fabulas conversi. Christum in cordibus auditorum formare studet: Sermones ejus flammæ sunt: Verbum ejus Verbum æternum imitatur, quod spirat amorem. Scientia ejus machina est, per quam structura caritatis ascendit. Luci ac splendori scientiæ, zelum addit & ardorem, persuasum habens quod *Lucere tantum, vanum; ardere tantum, parum; lucere & ardere, perfectum.* Fidei & Evangelii lucem per omnes Septentrionis regiones circumfert, caritatis flammam circumquaque diffundit, in Dania, Norvegia, Suecia, Scotia, Moscovia, Tartaria, Lituania, Polonia, Livonia, Russia, Bohemia, Walachia, Moldavia, Transylvania. *Lampades ejus lampades ignis atque flammæ:* Vel, ut habet alia Versio, *Alæ ejus alæ ignis atque flammæ.* Constantinopolim usque verbum Dei prædicatus advolat, in Catanensem provinciam Sinatum muris finitimam discurrit, Christi nomen annuncians. *Alæ ejus alæ ignis atque flammæ.* Illius zelo torus erat angustus orbis. Quam bene ardens, quam indefessus fuit Hiacyinthi zelus in revocandis ad Romanæ Ecclesiæ unitatem, communione & obedientiam Chioviæ schismaticis, fremente licet ac extrema quæque minante Waldomiro Rege. De ipso itaque dicamus, quod de sancto quodam Episcopo S. Bernardi ad Innocentium II. Romanum Pon-

Execl. 38. 14.

Isai. 57. 1.

2. Cor. 1. 17.
S. Greg. M.

S. Bernard.

tificem scribens: *Regia indignatio prohibere non potuit Spiritum libertatis accensum adversus carnem & sanguinem.*

Exemplo denique non minus efficaciter Evangelium Christi prædicat Hiacynthus, quam verbo, Dominum Jesum imitatus, qui *capit facere, & docere:* Regulam sibi proponens quam Timotheo suo tradidit Apostolus: *Exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in caritate, in fide, in castitate.* Hiacyinthi vita, Scripturæ Sacræ commentarius est, Evangelii brevium, lectio vivens, animata prædicatio, quæ vitii horrorem, amorem virtutis inspirat. Quam bene illi convenit contra avaros declamare, qui relictis nobilibus & opulentæ familiæ opibus Evangelicam paupertatem in Ordine Mendicante professus est dicens: *Meum ergo paupertas Christi patrimonium est.* Quam bene illi convenit contra ambitiosos invehi, qui insignis Ecclesiæ Cracoviensis Canonicatu abdicato, Religiosum habitum induit, Dignitatibus Ecclesiasticis renuncians, quas natalium splendor, amplitudo meritum, auctoritas avunculi Cracoviensis Episcopi ipsi polliceri videbantur. Senem avunculum in Episcopali ministerio pro viribus juvabat concionando, visitando Diocæsum, doctrina, & exemplis Cleri populique mores reformando, ut de illo jure merito dici possit, quod de Venerabili Thoma S. Victoris ad muros Parisienses Priore scribit ad Innocentium II. Pontificem Maximum Parisiensis Episcopi nomine S. Bernardus: *Episcopi nomen non gererat, sed exercebat opus; honore spreto, opus totis viribus supportabat.* Quam bene Christi mortificationem perluadebat Hiacynthus, eam in corpore suo circumferens, quod non modo regulari mensum septem jejuniis, & perpetuâ à carnibus abstinentiâ macerabat, sed solo pane & aqua sustentabat sexis quibuslibet feriis, nec non Vigiliis Deiparæ Virginis & Apostolorum, singulisque nocti-

1. Tim. 4. 12.

S. Ambros.

Epist. 19.

bis acerbis flagellis usque ad sanguinis effusionem in servitium redigebat, se ipsum exhibens hostiam vivam, sanctam, Deo placentem?

III. S. Hiacynthus miraculorum patrator in gratiam Christianorum illum invocantium per totum orbem potentissimus. Nec sanctis omnibus miraculorum donum Deus contulit; *Non in omnibus Memoris Martyrum Deus miracula fieri voluit* (inquit S. Augustinus) nec iis quibus contulit, equaliter dedit. Sunt qui in locis dumtaxat ubi supulra sunt eorum corpora, aut sacra Reliquia coluntur, miracula faciunt; alii in Templis aut Altaribus Deo in eorum memoriam dicatis; alii in Provinciis aut civitatibus quarum sunt singulares patroni. Sanctus verò Hiacynthus per orbem universum succurrit omnibus qui illum invocant in corporis & animæ morbis, in periculis, in angustiis. Brachia ejus armamentarium sunt Ecclesiæ, ubi arma defensionis nostræ, Christus & Maria deposita sunt. Miles quidam Gedeonis vidit in somnis panem qui in castra Madianitarumolvebatur, & descendebar: Cumque pervenisset ad tabernaculum, percussit illud atque subvertit, & terræ funditus coæquavit. Quod somnium cum uni ex commilitonibus suis narret, respondit ille: *Non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis: Tradidit enim Dominus in manu ejus Madian, & omnia castra ejus.* Sacrosancam Eucharistiam dextera portas, Hiacynthe, panem vivum qui de cælo descendit; Patrocinium tuum imploramus in tentationibus. Panis iste gladius erit, quo victoriam adversus nostræ salutis hostes nobis procurabis: *Non est hic aliud nisi gladius Gedeonis.* Imaginem Deiparæ Virginis altera manu gestas: Virginis igitur sanctissime intercessione, quæ Terribilis est dæmonibus *ut castrorum acies ordinata, victoriam de tentationibus & infestationibus dæmonum nobis obtinebis.* Sed & corporis sanitatem, & morborum curationem gravif-

Judic. 7. 4.

simorum nobis impetrabis. *Numquid resina non est in Galaad, aut Medicus non est ibi?* Benignissimum utriusque & optimum habemus Medicum S. Hiacynthum, cui non solum agros curare, sed & mortuos aliquando suscitare à Deo datum est. *Numquid Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Medici terreni nec omnis generis morbos, nec sine remediis naturalium applicatione, phlebotomia, pharmacis, unguentis, nec subito curare possunt. Hiacynthus gravissimas, diuturnas & inveteratas, extremas, desperatas agritudines sola intercessione sua apud Deum, sine mora curare perfecte potest, quia suæ participem potestatis fecit illum Dominus qui solo verbo, solo imperio, plenam & integram sanitatem quibus vult agrotis subito restituit. *Introibo in potentias Domini.* Scitote igitur quia *Mirificavit Dominus sanctum suum*: Et quem sui sæculi miraculum fecit, eundem fecit secutus & futuris sæculis miraculorum toto orbe patratorum in gratiam omnium qui illum invocant. *Fidelis Deus, se ipsum negare non potest.* Fidelis Maria Virgo Veritatis incarnatæ Mater. In ejus promissis fiduciam habere debemus. Promisit porro Hiacyntho, quicquid à Christo Jesu peteret illum impetraturum. *Gaude, fili Hiacynthe, quia tuæ à Filio meo exaudiantur preces, & quicquid petendum duxeris, me interveniente consequeris* Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum Filium ejus, Advocatam habemus apud Filium Mariam matrem ejus. Advocatum habemus & patronum apud Filium & Matrem S. Hiacynthum utriusque amicum. *Filius ostendit Patri latus & vulnera... Mater ostendit Filio pectus & ubera...* Addiderim Hiacynthum Filio & Matri ostendere linguam & brachia, linguam quæ Filii Evangelium, Matris devotionem zelo tam ardenti prædicavit; brachia quæ sacrosancam Eucharistiam; & venerandam beatissimæ Virginis imaginem à Barbarorum injuriis, insultibus & sacrilegis liberarunt.

Jerem. 1. 22.

Psal. 77. 21.

Psal. 70. 14.

Psal. 4. 4.

1. Tim. 2. 17.

S. Bernardus

V u iij

880 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Verùm ut exaudiri à Deo mereamur S. Hiacyinthi intercessionem, coram divina ejus Majestate sistere nos debemus, ut Mardocheus olim coram Assuero Rege, fulgentes *vestibus Hiacyinthinis*: id est, S. Hiacyinthi virtutes imitari, castitatem, orationis assiduitatem, mortificationem, mundi contemptum, devotionem erga Deiparam Virginem, zelum pro animarum salute. Christianus quilibet sanctis exemplis Evangelium prædicare tenetur, proximos suos edificare, Septentrionales animas, frigida corda ad Dei amorem excitare. Nemo enim sibi solummodo vivit. *Unusquisque Deus mandavit de proximo suo*, quem sicut se ipsum diligere, & ad Deum diligendum pro viribus ducere & excitare sanctis exemplis & vitâ secundum Evangelium instructa debet. Igitur, Auditores, *Quæcumque vera, quæcumque pudica, quæcumque iusta, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bona fama, si qua virtus si qua laus disciplina, hæc cogitate. Quæ didicistis, & accepistis, & audistis de Sancto Hiacyintho, hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.*

IN FESTO S. LUDOVICI REGIS, ET
CONFESSORIS.

Similis illi non fuit ante eum Rex, neque post eum surrexit similis illi. iv. Reg. 23. 25.

Quod de Josia dictum est *IV. Regum Cap. xxiii.* S. Ludovico Regi optimo jure applicari potest. Ante Josiam nullus fuit Rex Juda aut Israël similis illi, *Qui revereretur ad Deum in toto corde suo: & in tota anima sua, & in universa virtute, juxta omnem legem Moysi: neque post eum surrexit similis illi.* Ante S. Ludovicum non fuit similis Rex Francorum in pietate, justitia, magnanimitate Christiana, Dei &

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONF. 681

Ecclesiæ amore, nec post eum surrexit similis illi. *Jo. Eccli. 49. 3.* Josias tulit abominaciones impietatis, S. Ludovicus blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios, spectacula eradicavit, Albigensum hæresim exterminavit. De Josia scriptum est: *Gubernavit ad Dominum cor ipsius.* S. Ludovicus secundum Legem Dei, magis quam secundum humanæ politicæ regulas Regnum suum moderatus est: Et sive de legibus ferendis, sive de gerendo bello, sive de facienda pace ageretur, sive de jure subditis suis reddendo, cor ad Dei voluntatem Dei eum normam omnium motuum actionumque suarum consulebat. *Josias in diebus peccatorum corroboravit pietatem.* S. Ludovicus in Regia familia & Aula sua, in omnibus Regni ordinibus, in universo Regno pietatem pro viribus promovit, & legibus, monitis, exemplis sanctissimis roboravit. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interioris ordinatione, in Regni inferioris administratione, in Regni superioris protectione. Regnum interius, Anima ipsius & corpus erat, in quo passiones ordinandæ & coercentæ. Regnum exterius Gallia, in qua populus regendus & defendendus. Regnum superius Ecclesia, quæ adjuvanda & protegenda Regia auctoritate. 1. Nemo Regum similis fuit S. Ludovico in Regni interioris, id est, passionum suarum ordinatione & coercionem. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferioris, id est, Francorum justo regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superioris, id est, Ecclesiæ protectione.

I. Regnum quod intra hominem est bene regitur, cum omnia bene sunt in eo ordinata, cum scilicet corpus animæ, appetitus inferior rationi, anima Deo, ratio divinæ legi subdita est; cum animi cupiditates seu passiones coercentur ac refrenantur, ne regnet peccatum in mortali nostro corpore; & in id omnia stu-